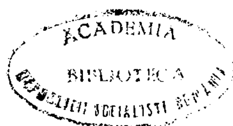
Coperta de *Cr. Müller*

ADRIAN MANIU

SCRIERI 1

VERSURI

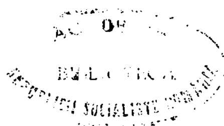
Editura pentru Literatură — 1968

Ediție definitivă, îngrijită de autor

LÎNGĂ PĂMÎNT

LÎNGĂ PĂMÎNT

Deschide sperietoarea, spre cer, brațe greoaie;
de dangăte de clopot, lung bălțile vuiesc,
se ghemuie subt glugă încinse șiri de paie,
a scăpărat, albastru, luceafăr ciobănesc.

Bat drum, prea încărcate, vechi care cu trifoi,
umbroși oameni de munte, dormind, trec spre cetate,
din zeghii lung mițoase, prin somn boldind în boi.
Subt punți de lemn curg rîuri, reci zale nencetate.

Au tras cu pușca-n stele, sus, de la vii, pîndarii;
morți, paznicii și cîinii au amuțit în arii;
triști greieri la întreceri sfîrșesc țîrîitori,
cînd diavolii scot limbă de flacări pe comori.

CRUCILE FÎNTÎNILOR

Pe Dealul Negru

Sătulă stă cireada sură, îngenunchiată la fîntînă;
boi mari, în freamătul de iarbă, închid grei ochii
fumurii,
izbind cu cozile în muşte; tălăncile domol se-ngînă,
stol, graurii, scîntei de soare, s-au fugărit pe bălării.

Vechi aur picură-n găleată; încovoiată, ziua moare...
Un taur se ridică negru în seara galbenă, mugind,
frecîndu-şi rapănul de crucea tremurător scîrţîitoare,
cu un Hristos ce-n zugrăveală se strîmbă schilav,
suferind.

MĂGURA CEA MARE

Pelin amar, argintiu în bătaia vîntului...
Stîlpi de praf se rotesc în văzduh fără soare.
Dealul se face țărm la capătul pămîntului,
și mai departe numai cer și mare...
Peste pustietăți rămase fără nume, fără flori,
talanga unei turme sună din trecut, domol.
Numai cînd și cînd se-aruncă, țipînd în nori,
șoimul, rotind cerc în cerul gol...

Aici, în cocoașa de pietre care frînge plugul,
în măgura-naltă, lîngă cetăți de altădată,
doarme regele pribeag, pe care l-a mistuit rugul,
îngropat cu odoarele de aramă curată,
caii cu hamuri în mărgele, femeile cu ochi de noapte,
blidele cu grăunțe, burdufele negrului vin,

și săgeți de cremene, și cupe de miere și lapte:
folositoare în lumea de subt rădăcini de pelin.

Pe culcuș de tăciuni, vrăjitorii au vărsat sînge-n
descîntec.
Apoi neamul rătăcitor a biciuit, peste zări, carele de
lemn,
lăsînd măgura, la-ntinsul fără drum, semn,
purtînd durerea, spre uitare, în cîntec.

26 AUGUST

Plutesc sîngerate...
frunze, ca inimi, mîini și săgeți...
Adîncurile bolborosesc tulburate,
luntrea-și vîră botul, sprijinit pe lopeți.

Trestiile molatice
fluieră...

De la o vreme,
soarele, în răsărit,
se teme...

Deodată, stolul gîștelor sălbatice,
unghi greu, fîlfîire pribeagă, înnegrind,
peste toamnă, molatica brumă...

Sfîșie aerul zbor, măcăitul sugrumă.
Fulgerul puștii coboară fulgi suri-albaștri pe grind.

Închisă, firea se face tăcută,
apa mai tristă, cerul mai luminat;
despletite-n avînt tremurat,
două sălcii se sărută.

SCĂLDĂTOAREA

Hățiș de mure-albastre, plopi negri care-n șoaptă
albă se-nchină,
răchite coclite, ulmi cu frunza neliniștită
păzesc ochiul verde din scăldătoarea tăinuită,
peste care soarele leagă funii de lumină.

Răspicat, bate toaca viermilor o gheonoaie,
fluieră mierla, turtureaua rîde fîlfîind ușor.
Un lăstun bea stropul din zbor.
Pocită, buturuga-babă, în oglindă, pentru pieptănat,
se îndoaie.

Ca un stol de lebede, fetele au lăsat,
albe, cămășile-n trestii și, aurii, întîrzie,

lovind cu piciorul valul, beteală vie,
alegînd vad prin nămol tulburat.

Mirată, una își privește nufărul sînului crud,
alta se sperie de mreana zvîcnită pe undă,
două-ncearcă subt pologul salciei să se-ascundă,
storcînd, în pumni trandafirii, părul ud.

În chiote argintii scînteiau văzduhul,
spoindu-și trupurile cu humă albăstrie,
încît fiecare era o statuie vie.
Apele sîngerau asfințitul, suliți clătina stuful.

Apoi deodată toate-au zbughit,
grămadă, risipind o fugă prin prundiș,
înspăimîntate de un țap bărbos, ivit din tufăriș,
al naibii! zornăind pe prund un lanț despriponit.

Încinseră frumoasele o horă, pe nisipul încropit,
în juru-ncornoratului rumegător viclean.
Tîrzie, umbra mirosea a fîn, cerul se făcuse mărgean.
Lacrimă de argint, luceafărul a mijit.

Dar cum au plîns nebunele, pe urmă, jeluindu-se amar,
zadarnic răscolind iarba călcată,
în noaptea care pogora nenduplecată,
răscumpărînd, pe rînd, cămășile furate de căprar.

NOPTARE

Fiecare floare,
clopot care moare,
de-nviere cîntă.
Seara se avîntă.
Norii se destramă
din apus de-aramă.
Soarele revarsă
rană roșie stoarsă,
țîșnind pe munți goi,
sîngele în ploi.
Norii umflă poale.
Stelele, domoale,
lacrima înțeapă,
nălțînd cer în apă.

Cîmpuri de urzici,
zare vineție,
drumul o fîșie.
Munții se fac mici.
Satul, ghemuit,
clipește sfîrșit.
Liniștea-l apasă...
Fiecare casă
fumează din pipă.
«Cra!...» tăcerea țipă.
Dracii razna zboară
din luna de ceară.

MĂGARUL

Pe cîmpul mărăcinilor,
unde se-năbușe firul de grîu,
paște măgarul floarea albastră, dulce albinelor,
și mestecă funia de la frîu.
Cuminte,
clatină urechi învechite,
ca două limbi de ceas, potrivite
să foarfece timpul zbieratului.
Și seara cade... înainte...

Pe marginea satului,
casele se fac, o clipă, roșii,
pentru că soarele s-a jupuit în spini.
Pe urmă, scîrțîie osii,
trec oameni străini.

Ciulindu-se, dobitocul smerește doruri nătînge.
Crucea vîrstată, pe spinare,
tremură răni negre cu muște scînteietoare.
El aceiași ghimpi pe limbă strînge.
Știe că băieților leneși li se zice măgari,
dar el n-o să se ducă niciodată la școală...
Crede în ceruri pline cu ghimpii stelelor mari,
și-n găleata cu ovăz de aur din luna goală.
Ciurul de argint, după gardul de pari,
s-a ridicat în frunzele prea sus pentru mîncat...
Aprinsă rece, sfîntă luna i-a fost întotdeauna dragă,
drept care,-n catifeaua frunții măgărești,
a năzărit îndemnul descîntat...
Și dobitocul, din tot sufletul, porni cu deznădejde
să ragă.

ÎNSEMNĂRI

Pe Brațul Sfîntul Gheorghe

Mari sălcii străvezii își despleteau
închipuirea unor harfe aripate,
în ceața înserării vechi, de înverzire nouă,
răsfrîntă pe oglinzi de ape liniștite.

De lîngă drumul cenușiu, cu șerpuită umbră,
legănau crinii stele de ivoriu,
ca mîini ce urcă dintr-o altă lume,
tinzînd să ne oprească mersul îndrăznit,
prin vreme ce în basm sădise amintire.
Cînd însuși gîndul flutura spre înnoptare,
alb porumbiel a spintecat văzduhul:
Îl fugărea un șoim, țipînd, cu zbor din nor.

În negura țesută repede la loc, se-nvăluia răcoare.
Prin giulgiul primăverii, dînd sfîrșire,
un strop de asfințire înecase lacul.
Subt sălcii s-a înăbușit sfielnic început de cîntec.

Atuncea crinii, mîini și stele vestejite,
s-au frînt, lăsîndu-se cu aplecare spre pămînturi.
Încremeneau doar marile singurătăți prin luminatul aer,
în timp ce noaptea înălța cădere de tăceri.

POVESTE TĂINUITĂ

În ochiul de apă, dintre gene de trestii
plînge boul-bălţii, îngînîndu-se...
Prin dimineaţa brumată de-argint,
lunecă luntrea, vîslită de-o călugăriţă,
la chemare de clopot pierdut peste zări.
Crapii negri spintecă adîncul verde,
raţele măcăie, undeva în ceruri, nevăzute...
Din vîsle se ridică şi recade opintire,
parc-ar înainta făcînd mătănii plutirea;
undele redeschid străbătutele cercuri închise.
Balta se leagănă-n vînt, răsucind frunze şi valuri albe.
Acuma luntrea s-a pitit, coşciug subt coroane de salcie.
Clopotul, stins de pretutindeni, liniştea încremeneşte.
Lumina bate din ce în ce mai străvezie,
cînd, semn de-nţelegere, bubuie puşca haiducului.

ȚARĂ

Colinele înalță-n seară, spinările albastre-sure.
Merg drumuri lungi, călăuzite cu procesiunile de plopi.
O mlaștină închide ochiul subt o sprînceană de pădure.
Împleticitele izlazuri sfîrșesc la rîpile din gropi.

Fîntîna spînzură în slavă burdufu-n pîrghia furcată.
Cu șarpe-n plisc, se lasă barza pe cerul de apus strivit.
Agale, vacile domoale urnesc cireada lor bălțată,
lung rumegînd în tihnă, botul le picură argint topit.

Moțații ciocîrlani din șanțuri sar, bulgări de pămînt, zvîcniți.
În mărăcini, pitiți ghem, iepuri, lungesc urechile, luînd seamă :
pe luncă salvele de pușcă ; răspund ogari chelălăiți.

Sfințirea intră-n coborîre ; torc funigeii fir de soare...
Păduri, pămînturi și prundișuri coclesc subt cerul de aramă.
Salcîmii fură pumni de paie din carele tînguitoare.

INTRAREA LA SCHIT

Arini bătrîni şi negri, noptarea clătina.
Din fîn băteau spre ceruri cădelniţi de sulfină,
plîngea-n sughiţ fîntîna pe jgheaburi de rugină
cînd sècera din slavă tăia o logostea.

Prin cuiburi nevăzute ţipau pui goi de corb;
bătrîne frunze moarte şopteau rostogolite,
lungi procesiuni spre trunchiul cu braţe răstignite,
în scorbură păzindu-şi icoana cu sfînt orb.

Stins, luciul întregise răsfrîngeri păcătoase,
lovind oglinda,-n lintiţi, cu bulgări înviaţi;
zvîcnind din arc de maluri pe cearcăne sticloase,
se bulbucau, în mîluri, obscen răscrăcăraţi,

broscoi buboși, cu ochi de bronz, încercănați,
pîndind verzi efemere, sau stele drăgăstoase.

Cînd de răstoacă,-n toacă, sec gîlgîie oracul,
și-n zmîrc, prin păpuriște, gonește stîrcii dracul.

UN ÎNGER A SUNAT

În drum spre Sarmisegetuza

Un înger a sunat din trîmbiți: Primăvara.
Și uite cum întreg pămîntul a-nverzit,
și flori mai albe sau mai galbene ca ceara,
atît de simplu pretutindeni s-au ivit.

Aicea sînt și pasările călătoare...
Tot drumul înspre primăvară mînă.
În cel mai fraged, sfînt și dulce soare,
un cuc pestriț în mărul alb se-ngînă.

Departe-n munți, e încă iarnă-adîncă,
dar munții sînt atîta de departe...
Ș-acolo îngerul a să învie pom și stîncă,
și numai sufletul o să rămîie-n moarte.

SEARĂ VECHE

Sfărîmă soarele scîntei.
O șoaptă galbenă, din tei,
a curs pomană sub tulpini.
Prin auritele alei,
pe lîngă lațul uns cu clei,
sticleți pestriți nuntesc în spini...
Răsună surlele oștirii...
De toamnă, cerul s-a mărit,
cu zarea ce s-a desfrunzit.
Pe cîmpuri sîngerează știrii,
și moare grîul încolțit.
Aștept să vie vîntul iară,
să culce frunzele în seară...
Aprind măgarii ochi de foc.
Dulăii dau străini să latre,
la jarul tremurat de șatre,

și la al lunii palid joc.
Trec vînătorii după haită,
în iarba neagră să se-ascunză.
Departe apele se vaită...
Trecu o zi, cum cade-o frunză.

GLAS DE TOAMNĂ

Toamna a făcut inimi de aur din foi...
Nici o vorbă, nici un glas. Liniște tîrzie.
O pasăre se face mică în cerul ce o să fie
alb de ploi.
Inimă, potolește-ți zbuciumarea.
Pămîntul are odihnă pentru toate.
Cerul, din slăvi înnorate,
împarte uitarea.

Liniște în ogorul unde sămînța veghează,
liniște în sufletul învins,
liniște în foile ce s-au desprins,
și în steaua care stă să cază.

LUPOAICA

Soarele scrie lumini pe frunze ce-n vînt au să plece...
În pădurea înaltă, înaltă, neagră și rece,
ierburi rouate și flori cresc printre tulpine.
Trece, aur și fum, un roi de albine.

Pelinul alb, cu verde mireasmă amară,
coperă-n zmîrc palme de stîrc și gheare de fiară.
Cerul, tîrziu, rupe-n sfinţiri pieptul cămășii de nor.
Apele zac. Frunzele tac. Razele mor...

Lupoaica, cenușe de umbră, licărind ochii cărbuni,
gîfîie nemișcată subt aluni,
ascultă temătoare și pornește rar spre vad.

Gata să sară prin foile ce cad,
gheare ascuțite sprijină-n pămînt
cînd își linge chipul din luciul răsfrînt.

AMURG

Toamnă. Cerul alb ca pîinea. Soarele coboară-ntr-una,
să-i acopere mormîntul, norii-n zare s-au lungit.
Peste ramurile nalte, de odată a-nflorit
ca o lampă de hîrtie, încă neaprinsă, luna.

În inel de piatră sură, apa cercuiește unde.
Pești, ca fuse rătăcite, săgetează sticla ei,
valul serii își îndrumă înnegrirea pe alei.
O stea mică se arată, tremurată-n zvîcniri scunde.

Zîna de aramă verde, tainic străjuind fîntîna,
între sălcii plîngătoare, ce se tot cufundă-n noapte,
de subt frunzele prin care vîntul poartă apei șoapte,
gata să dispară-n neguri, face înc-un semn cu mîna.

FURTUNĂ DE TOAMNĂ

Copacii roșcați cu freamăte s-au despuiat.
Pe drumuri nămolite gemeau care de pădure aplecate.
Pămîntul revenea în arături adînc tăiat.
Înalt treceau cocorii, tînguind pustietate.

Argați încovoiați grăbiră, ca groparii,
cît rece se înmormînta un leș de soare.
Din vie smulși, erau strînși corturi, ca în taberi, parii.
Site de ploaie cerneau strîmb din zare.

Întunecimea a învinețit tăria fierului.
Miros de humă și de cremeni desfunda uitatele vechimi.
Opaițe s-au stins în cimitirul cerului,
deschis cu prăbușiri pe goale înălțimi.

Nori mocirloşi au gîlgîit, arzînd pucioasă.
Fulgere verzi spărgeau în ţăndări iadul norilor.
Peste cocoaşa lumii se tîra o scorpie verzuie, năclăioasă,
pe cînd, ca din ţîţîni, ţipa prelung stolul cocorilor.

NATURĂ MOARTĂ

Din trandafiri sălbatici și flori culese-n lan,
mănunchiul își răsfiră lumina în pahar.
Sînt picături de sînge și ramuri de mărgean,
trezind apa-n bobițe, pe verdele cleștar.

Buchetul se înclină spre albul șters al zilei;
cad ofiliri ca stoluri, ninși porumbiei în seară;
cînd lîngă mingea, tocul și cărțile copilei,
pocnește struna-n racla cutiei de vioară.

RUGĂCIUNE POMILOR

Frunzele voastre încă nu umbresc,
dar cît frumusețea voastră tămîiază cerul,
ascultați cele ce vă vorbesc,
vouă, care ați înfruntat zăpezile și gerul.

Azi un soare plăpînd dogoare fior.
Vrăbiile ciripesc dezmățate,
și albina din argintul ramurilor
umple pungi cu aur la șold agățate.

Fericiți: Cînd va trece surioara
cu părul pe ochi, și cu ochii lăsați,
întindeți-vă cît ține ulicioara,

lăsînd albele voastre confeti
pe plînși nemîngîiați obrajii fetii,
făcînd-o ca să uite că a căpătat
la aritmetică o notă proastă.

VEDENIE DE TOAMNĂ

Urmăresc linia pomilor pe cer,
îmi leagăn privirea pe frunze plouate...
Asta e toamna, din de totdeauna
cu apusuri cercănate
aprinse-n zarea noptatelor păduri de cer.

Ascult: Toate zgomotele, rărite
ca și verdeața pe tulpini...
Dar au venit ciori răgușite
în zbor închipuind o coroană de spini.

Pe albastrul mai blînd ca oricînd,
stolul negru leagă cercuri și răsună,

în nesfîrşită mlădiere urcînd,
spre răsărirea sfîrşitului de lună.

Albă strălucire a zăpezilor viitoare,
vis aburind deasupra humei,
înalt — şi tristă — Luna care moare,
veghează la capătul lumei.

FLORILE UCISE DE GER

Peste toţi zarzării şi piersicii din ţară
(se luminaseră ca străveziul feţei tale)
s-a revărsat necruţătoare iarna-n primăvară,
aşternînd doliu alba jale.

Rod îngheţat pe totdeauna,
unde să-şi mai cumpere acuma mierea lor albinele,
cînd pînă ieri, în florile mai de argint ca luna,
cîntau încet, în liturghia lor, fericite grădinile?...

Din apa cerului desprinse, scoici mărunte troieniră
drumul, pretutindeni scuturate...
Trecută-i rămășița frumuseților ucise-n timpurie
primăvară de nemilostivul ger;
flori care-n vitregia soartei pier, nevinovate,
copilași morți, ce în pămînt se duc la cer.

ÎNTÎIELE STELE

Cerul s-a-mbujorat ca o fată,
umbra s-a întins peste pămînt.
Norii sparg amurgul, şi, iată,
un snop bălai pe zări s-a frînt.

Curge toată lumina din soare,
numai neguri rămîn.
De vreme ce a fost cosit bietul fîn,
moartea îmbie inimilor tristeţe îmbătătoare.
Neîndurată,-ncovoierea zilei,
dînd gîndului nevinovatul chin,
alunecă lumini pe obrazul copilei.

Întîielor stele mă închin.

RĂTĂCIRE

Aleea cu pomi negri, spre casa strîmb plecată,
pe care cade seara, cu croncănit din crîng...
Aici copilăria am petrecut odată...
Azi m-am întors... De vînturi, copacii grei se frîng...

E frig, pustietate. Rea, noaptea-naintează;
scobor în amintire ca-n nengrijit mormînt.
Vremelnicia-n toate pieire întrupează,
nu-mi mai găsesc nici viața, nici morții nu-mi mai sînt.

Unde-i fi tu acuma, copilă de-altădată?
Ai fost un basm, sau viață? În cîmpul cimitir,
subt crucea sfărîmată, stă racla măcinată...
Cu lemn de ghimpi, măceșul a dat din trandafir.

Mai trebuie un clopot jeluitor să geamă
cînd s-a făcut străină și vreme, și poveste?
Fără durere, norii în lacrimi se destramă,
iar ochii seci stau țintă spre tot ce nu mai este.

PENTRU O PASĂRE MOARTĂ

Plîngeai ţinînd în palme zburătoarea moartă,
numai moartea a deschis colivia închisoare,
cîntecul strălucise ca o rază de soare,
şi acum pasărea galbenă arată întocmai ca o frunză
moartă.

Ca o frunză de aur. Moartea e o bogăţie
pe care Dumnezeu tuturor o să o dăruiască.
Mărgeaua ochilor ei nu o să te mai urmărească.
Ce îţi vorbesc cu jale, ea îţi ciripea cu veselie.

Dragoste, în gratiile coastelor noastre
nu crezi că o sărmană pasăre e robită?
Inima, spre zborul înalt pornită,
nu e închisă, departe de gîndurile noastre?

Își alesese, în pierzare, singura scăpare
cînd nici o altă nădejde nu avea să rămînă.
Odată cu cîntecul ce pentru totdeauna moare,
ia-mi inima nensuflețită și plînge-o în mînă.

ELEGIE

În drum spre Istria
Lacul lui Ovidiu.

Cele dintîi stele-nmuguriseră. Era tîrziu.
Talaze după talaze se întorceau din zare,
toamna o răscolea vîntul plin de sare,
frunze sîngerau în gol tăcutul bocet viu...

Atunci mi-a apărut, deasupra scrisorilor, din vitregia
surghiunirii,
umbra ta dragă, poete, care cîntaseși învățăturile
iubirii,
rătăcitor pe limanul amăgirii,
gonit de cei care urau să te înțeleagă.

La fumul unui foc de butuci de vie,
unde aburesc sumane iernatul bîrsanelor oi,
povesteai barbarilor de zei frumoși, aproape goi,
dintr-o cetate albă-aurie...

Vorbele tale sunau ca măzărichea de gheață
de pe copacii în care viforul zgîlțîie ciorile,
repovestind cum au lămîii florile,
și cum nebunii cred că-nțelepciunea se învață...

Jertfeai dorului sărutarea unor băcițe neîndemînatice,
mirosind a lapte crud și izmă-neagră,
privirea deschideai ca brațele, în deznădejde către
marea neagră,
pe care se scufundau corăbii, și treceau, nesfîrșit zbor,
lebezi sălbatice.

Aspră, tot mai mult barba ți s-a încîlțit, și înnopta
privirea,
plimbată veșted peste fire,
cînd din sticloase sloiuri Neptun trîmbița, și cînd,
subțire,
biciul lui Joe șuierînd sfîșia nemărginirea.

La urmă, ochii stinși închideau, fără tremur, pleoape
de sicriu,
pașii rătăcitori naintau, fără să mai aștepți altă
dorință,
înțelepciunea, artă a iubirii, își aflase înțeles în
suferință...

Cele dintîi stele înfloriseră — prea tîrziu.

GLUMĂ DE TOAMNĂ

Era un pom cu frunzele de aur,
ca inimi vechi de aur,
cum n-a mai fost și n-o mai fi
decît în fiecare zi
în toamnele tîrzii...

Şi-un împărat cu barba de argint,
ca urma stelelor de-argint,
ciulea urechile surzite,
înspre neliniştea din frunzele zbîrcite...
Şoptiri de inimi fără leac îmbolnăvite.

În pom, sta, pricăjit, un greier negru,
ca fierul negru.

Şi greierul pentru-mpărat
îşi scîrţîia, neîncetat,
puţinul învăţat.

Iar peste pomul plin cu inimile pîlpîind, de aur,
în asfinţirile de aur,
bătrînul căuta pe cîntăreţ;
vechi frunze se surpau din mărul pădureţ;
cădeau inimi de aur fără preţ,
pe drumuri şi prin iarbă...

Dar una s-a oprit în a Sa barbă.

CULORI

Verde, vechea statuie păgînă,
de veghe subt salcia plîngătoare,
săgetată de raze de soare,
la inimă a dus înmlădiat o mînă.

Galben-putred, se-aprind, pe marginea aleelor, frunzare;
o adiere-ntîrziată dezvălește, tămîiată,
moarte dulce, prin cositul fîn.

Negrul greier se trezește; cu o poftă de bătrîn,
zvîcnind mustățile, tresare.
Hop! țop!
nerușinat, s-a cuibărit, cîntînd,
zeiței verzi, în sîn.

PRIVELIŞTE BLESTEMATĂ

Cerul îngroapă
stele ce scapă.
Clopotul bate
ruga de seară
iară şi iară...
Luna — o gheară.
Noaptea se zbate
şi ne-mpresoară.

Pomii nebuni
cresc în furtuni...
Cerul s-a-nchis...

Ultimul vis
calea coboară
dreaptă, uşoară,
pînă-n abis.

CÎNTEC LA NEGURI

Peste zidurile albe
trec lăstunii, zbor frîngînd
peste zidurile albe,
între florile de nalbe,
gînd tăcerii îngînînd.
Stele suie-n depărtare,
turma s-a lăsat spre sat;
vechi, luceafărul tresare,
în cereasca nepăsare,
din amnare scăpărat.
Luna-i albă, trecătoare.
Cîntece de dor se-aprind
în cereasca depărtare.
O talangă-n cîmpuri moare,
căzătoare se desprind.

Iarba-n valuri se desparte
la bătaia vîntului.
Peste cîmpurile sparte
din departe urlă-a moarte
cîinele pămîntului.

ALT CÎNTEC

Sufletul meu — nufăr pe ape,
gîndul de-acum — val moleşit,
viaţa-n zadarnic vrea să mă-ngroape.
Totu-i sfîrşit.

Dragostea mea — apă înceată şi verde,
între nămoalele moi,
sufletul meu, albele foi îşi pierde,
albele foi...

Cad înserări triste,-n tîrziu lîncezite;
palide zări.
Soare rănit trimite noapte, pe nesimţite.
Semn vestejit.

Stelele, vechi luminițe de ceară,
dorul pierdut, din trecut renoiesc,
moarte destine din tine să ceară
jocul firesc.

Sufletu-nfrînt intră ca nufăru-n ape,
tot mai adînc, în el adîncit;
totu-i departe, totu-i aproape,
tot, în sfîrșit.

FĂT-FRUMOS

Balaurul răcnește subt pod. Harști! Făt-Frumos
retează trei grumazuri din cîte-o rotitură
cînd paloșu-l avîntă prin sînge lipicios...
Pe urmă, munți, prăpastii și apele tăcură.

Otrava curge-n fire prin crăpături de stîncă.
Voinicul ia inelul domniței leșinate,
apoi își cheamă roibul, ce jar de foc mănîncă,
și pleacă pe-a lui àripi spre-a norilor cetate.

Îndoaie-un bucium noaptea, și-o spintecă la zori...
Zîmbind, copila doarme pe pajiștea de flori,
cît ghearele mai mișcă răpusul blestemat.

Doar ochii verzi, prea lîncezi, în frunțile solzate,
clipesc, cînd bucătarul ia capetele toate
şi, cu satîru-n mînă, dă buzna la palat.

DIN BASM

În bolți întunecate stejarul se răsfrînge.
Sînt codrii de aramă... Arar o rază plînge
stropi galbeni de lumină, sau vioriu de lună.
Șopîrle verzi, ca bronzul străvechi, prin frunze sună,
țîșnind nehotărîte, în teamă și mirare,
zvîcnindu-și gușa albă subt brunele lăstare.
Alți codri... Albi mesteceni, în zale de argint,
de-a pururi se frămîntă; în legănat de-alint
lucirile de trupuri lung tremur scînteiază,
parcă ar curge-n ramuri o apă... Renviază,
blînd murmurînd, ca-n șipot, al undei cîntec van.
Ferige desfășoară minuni în filigran,
cînd se tîrăsc jivine tăcute subt verdeață,
cu ochii roși de sînge, cu sîngele de gheață.
Mult mai adînc în toamnă, apar păduri de aur...
Pe fiecare creangă atîrnă un tezaur.

Sînt tei cu fruntea lată, încoronați de soare
cu toată-mpodobirea de poleieli fugare,
bir morții, izbind veacuri, pe muchea de topor...
Dar cîntece se-ngînă... Alunecînd ușor,
cu galbeni ce desprinși sînt și flutură, un graur
a cuibărit, obraznic, în coarne de balaur.

ŞERPOAICA

Fiară cu trup inelat şi stemă în frunte...
Din adînc de codru, strecurată la fîntînă,
te-au văzut păstorii care mînă,
în primăvară, oile spre munte.

Peste pietre-ncremenind unduiri îngheţate,
jucător izvor, coborît din văgăună,
din cap mic, fecioresc, pironeşte priviri încruntate.
Numai pe grumaz tremură, un strop de lună.

Lunecînd din mii de ani de poveste,
carne de vis, podobită cu solzi de aur,
jumătate femeie, jumătate balaur,
din tot ce-a fost, şi niciodată este.

Paznică zidurilor de stînci detunate,
fără de ură, fără de milă,
punînd piezișe întrebări răsturnate,
din care țestele să crească-n prăpastie movilă...

Ochii plîng muierește, dar lucesc a fiară.
Umbra crește de moarte, în trăire nouă.
Ispitind pe drumeț viclenește să piară,
roșie înflorește limba crestată-n două.

CÎNTEC SAU RUGĂCIUNE

Între coasta dealului şi braţul rîului,
o inimă moartă, bisericuţa...
Peste fruntea salcîmilor, crucea înclinată,
vestejind în cerul împăcat.

Frunte, braţ şi coastă, pentru biata inimă,
liniştite, veşnice, zac în noapte.
E tîrziu. Tîrziu şi întuneric...
Nu mai văd: ca într-o amintire,
totul se îneacă, şi moare încă o dată.

E cîntec sau rugăciune ce simt acum?
E cîntec sau rugăciune faptul
că trec pe lîngă zidurile dărîmate,

peste apa de oțel cernit,
și știu că glonțul meu poate ucide fiare,
știu că focurile malului vestesc comori,
știu că fereastra iubitei plînge așteptare...

Dar fioruri de dragoste, vitejie sau noroc,
nu grăbesc bătaia inimii în coaste,
nu-ncordează brațul de oțel,
nu întunecă fruntea înaltă.

E cîntec sau rugăciune faptul
că sînt singur, în singurătate?

VREME STRICATĂ

Au dat tîrcol pe cîmpuri hămesite haite,
subt luna, argint-viu, ce stă să moară.
Scîncind, începe nevăzutul să se vaite,
cîinii-pădurii latră a pustiu la moară.
Acuma, cei năuci,
rupînd pîrleazul de uluci,
în pîlcuri deşănţate se pornesc,
prin fum, călări pe cruci.

Oase ciocănite,
straie putrezite,
matracuci.

Pasărea din altă lume cîrîieşte: «Ce-mi aduci?».

Acuma, ho, în lături!
A gemut buhaiul...
Strîmbe,-nfipte-n mături,
babe duc alaiul...

Pentru domnițe fără cunună,
nagode cu ochi de jăratic,
chemînd neisprăviți, din cobze fără strună
țin haiul.

Zdup! în mijlocul horei a picat mîrtanul zurlubatic,
îmbățoșînd fuiorul cozii berce mătăhuz,
scuipînd atuncea cînd guzganul vizitiu
trage la scară o caleașcă boierească, de harbuz,
din care nimeni nu se-arată viu...

Chicotitoare, știrbele cărturărese au tocmit zăludelor
ispravă:
îmbie robi pe papură să le aducă miri strigoi,
și, de pomană, dărnicesc fiertura cu otravă.
Din toată treaba a rămas mofluz, pe țigla de olane,
Ăl Urît.
Pe cornul dinspre miazănoapte, rît
de prea spurcat vier își scormonește afumat temei.
Pe urmă, se ivesc ajutători și niște domnișori purtînd
inel la gît...
La poarta dosnică, pe unde fac toți răposații coadă,
bălăngănind pînă-n genunchi podoabe de cimpoi.

Pe ceafă poartă fesuri fără ciucuri, și-n călcîie
au papucei cu pingeluțe noi;
şi gulerați îmbățoșînd grumazele-n jujaie: așteaptă,
împielițații, Judecata de Apòi...

Atunci, în beciul cerului (închis subt văi)
se hohotesc, stricîndu-se de rîs, surate cucuvăi,
drept care, cornul lunii, împungînd în beznă, a apus.
Tartorul, de-a tumba dîndu-se, s-a tot fost dus,
cu dragostea, în jos şi-n sus...

Apoi au început în țîrîiala toamnei nesfîrșite ploi.

TAINĂ DE PRIMĂVARĂ

În alb întregul pomişor e îmbrăcat
ca o fetiţă care mîndră s-a gătit
să meargă la biserica din sat.
(În săptămîna-mare toţi copiii au postit.)

Altarul cerului de stele mici luceşte,
potir de-argint acuma luna se apleacă
şi buzele-i ating o tremurată cracă.
În şoaptă, pomişorul alb se spovedeşte.

CIOBANUL BĂTRÎN

Devale, între cimitir și marginea de sat,
stă, vechi bordeiul, pe-o rînă îndesat,
cu stuf la gurile deschise-n derdelușul coperișului
de-un cot,
altminteri înflorit cu rapiță galbenă tot.

Luînd noaptea-n cap, fără să ia nimic în gură,
gata de drum cu-o sfîntă-njurătură,
moșul, alb, mînă oile satului la păscut,
nu pe drumul prăfos, către tîrgul pierdut,
ci pe miriști țepoase, din care sfîrîie prepelițe grase,
și prin tarlale, unde cioturi de coceni împung,
din anțărț țepoase...

Floarea tutunului, roză, rămîne în urmă;
fluierul tremură, doina se curmă;
din mersul mereu oprit, la iarba de hotare,
satul a scăpătat în depărtare;
printre salcîmii cenușii, doar păcătoasă bisericuța mică
căciula țuguiată ridică...
Praf curge turma... Oi cu capul rezemat în alte oi...
Pe cer se-mpung și se-ncalecă, cirezi, norii greoi...

Furtuna s-a zburlit prin frunze de stejar.
Un fulger sare ca din amnar.
Scurt, vîntul cade, pînă să-l ajungă tuciul de furtună.
Grăbit, turma în mers se adună,
prin pămîntia întunecime, către casă.

Ploaia țese țeapăn, în argint, mătasă.
Ploaia rîpăie pe greabăne murdare,
pătrunde prin sac, se scurge pe spinare.
Opincile rupte clefăie împotmolite,
cîinele mușcă-ndrumînd, oile se opresc năucite.
Curg behăind țigăile la țarc, dînd buzna după miei.
Bătrînul, tușind spart, coboară-n bordei,
desprinzînd de pe opinci, în prag, două felii de tină,
și, de cîte ori mai tună, se-nchină.

Înseninat, amurgul lucea în băltoace;
noaptea rece se întorsese în pace.

Sursur de muls picura prin Tăria văzduhului;
peste nemărginire scînteia Calea Laptelui.

Moșul ar fi rîvnit să dezlege taina slovelor
de aur pe rotunda carte a cerurilor,
sau Domnul, căzînd la tocmeală, să-l întrebe:
«Ce-mi cei,
să ciobănești pînă la toamnă stelele, ca pe o turmă
de miei?».
Una scînteia chiar prin bordei,
mică, abia cît un bob de mei.

Așa, pierdut,
s-a tot uitat în slăvi pînă hăt-tîrziu...
cînd și-a adus aminte că a avut
și el, cîndva, ca Ăl-de-Sus, un fiu,
pe care l-a fost luat înalta stăpînire la oștire.
De-atunci au trecut ani și ani fără să mai primească
știre.
Lung căuta la steaua clipitoare,
zglobie, jucăușă, singură prin veșnicii, subt
Carul-Mare.

În frig, începu să-i amorțească dreapta, din tinerețe
frîntă.

I se păru că cea mai mică dintre stele cîntă...

Domol aşternu ţol, se descopcie de chimir,
în înfundat bordeiul de lîngă cimitir.
Duhnea miros sleit, a seu şi lînă udă.
Somn greu, să nu mai vadă, nici să mai audă...

Peste bordei, vedeniile ceţoase rumegau tot mai tihnit,
smulgînd din stuful de înnegurare peticit.
Pe cîmp, rapiţa scutura, ca busuiocul bobotezelor,
roua-n mărgele;
deasupra, peste cimitir, se despicau căderi de stele.

Apoi, tîrziu, bătînd din àripi, un cocoş a trîmbiţat;
i-au răspuns alţii după alţii, tot de undeva din sat...
de somn, de bună seamă, tare răguşiţi, şi numai unul
chirăind piţigăiat.

Pe ăla, jupîneasa vulpe, către ziuă, l-a păpat.

TURMA

...După ce ciubarele adunaseră laptele spumat,
mieii, cu picioarele răşchirate, se-mbulzeau, lovind
ugerul uscat.
Cîte unul, mai nemernic, mereu plîngea:
îi era sete-nfometată ; oile îl îndemnau: «Bea, bea».
Mai răsăriţii rumegau să-şi amintească florile din care
încă n-au păscut...
Seara, fiecare cu copita negrişoară, cuminte a făcut
de trei ori, în ţărînă, semnul crucii, pregătirea somnului
uşor,
pe urmă au îngenunchiat alăturea de mama lor,
cînd izvora, rece, pîlpîirea luceafărului ciobănesc,
în al căruia semn toate turmele se odihnesc.

Tîrziu, la marginea zidului văruit de lună,
turma, pentru care o tilincă fără odihnă sună,
trece abătută, în chemările celor ce presimt că or
să moară,
cu paşi mărunţi înaintînd spre zahana, în prima
primăvară.
Mieii sînt fără mamă; cîinele-i latră;
covorul florilor sfîrşeşte-n drum de piatră.
Dar fără oprire turma trebuie să-nainteze; nu-i
nicicînd popas;
merg, merg, că doar aşa le e mereu rămas.
Bîta, din zbor, ajunge în nevinovaţi,
şi credinciosul cîine şchiopătează pe întîrziaţi.
Numai un asin, răpănos, de bice jupuit,
lasă în jos urechile să-i pice, îndrumînd alaiul ţăcănit.
Urechile-i sînt aplecate atît, atît de tare,
încît pare bun cu nepăsare.

DOINĂ DOBROGEANĂ

Pescăruş, alb pescăruş,
zburînd seara lunecuş
către malul ţărmului
unde-i cuibul tău cu pui,
pescăruş, alb pescăruş,
nu cumva în larg văzuşi,
peste verde val amar,
o luntriţă de pescar,
tîrîtă de vînt fugar,
către-al zărilor hotar?

Pescăruş, alb pescăruş,
cînd prin nalt de cer trecuşi,
nourii cînd străbăteai,
spumele cînd despicai

și peste adînc pluteai...
Cînd stă cerul în sfințit,
n-ai văzut, și n-ai zărit,
pierzînd urma malurilor,
peste lanul valurilor,
n-ai văzut, întrezărit,
pe vîslașul ostenit,
care-n întristare cîntă
și prin rătăciri se-avîntă
tăind drum fără cărare,
peste necuprinsa mare,
înfruntînd dîrza furtună,
căutînd soartă mai bună,
tot cu gîndu' la ai lui
cum și tu-ngrijești de pui?...

Pescăruș, alb pescăruș,
nu te-ntoarce la culcuș,
fîlfîind din aripioară,
prin întinderea amară,
ci grăbește de-l găsește,
și luntrița-i ocolește.
Tu în graiul lui vorbește-i,
și nădejdea întărește-i,
să zorească înspre casă,
unde dorul greu apasă,
și-ndrumează-l cum să vie,
printr-a apelor pustie...

Pescăruș, alb pescăruș,
cînd zbori seara la culcuș,
înspre malul prăvălit,
unde-ai cuib adăpostit ;
după ce-ngrijești de pui,
vino la mine să-mi spui,
de nădejdea dorului,
de jalea pribeagului...

PASĂREA ŞI FLOAREA

La mijlocul codrului,
roşie floarea dorului
pîlpîieşte,
aromeşte,
tot cuprinsu-mpodobeşte,
şi de vraje străjuieşte.
Luminează,
'mbălsămează,
da' nu-i nimenea s-o vază.

Doar o pasăre pribeagă
a cîntat o noapte-ntreagă...
A cîntat,
a descîntat,
floarea de s-a învoltat.

A cîntat și-a jeluit
pîn' i-a fost îngăduit,
din cuprinsul tăinuit,
să bea rouă rourată
în potiru-i adunată,
ca-ntr-o inimă de stea,
alinîndu-i dragostea.

Frunză de stejar uscată,
de ce freamăți zbuciumată,
ce șoptești,
ce dai să spui
vitregiei vîntului?
În adîncul codrului
s-a stins glasul dorului.

Biată pasăre pribeagă,
nimeni nu-i să te-nțeleagă.
Ți-a fost floarea vraje dragă...
Soarta-i însă statorită,
viața rînduind sfîrșită
cînd, iubind, n-ai fost iubită...
Ca țărînă putrezești,
cîntecul să ispășești,
florilor cînd dăruiești,
din adînc de rădăcini,
dor cu zbor către lumini.

Dar tu, floare de păcat,
dorului dacă te-ai dat,
mai mult nu te deschideai,
şi cu dorul te pierdeai,
de pămînt te desprindeai,
drumul pribegiei luai;
moartea te înaripa,
vîntul slăvilor te da...

Sorţile au răsturnat
greu păcat neîmpăcat:
pasăre-n pămînt schimbată,
floare moartă-n cer zburată,
la osînda focului,
în adîncul codrului.

SENIN DE IARNĂ

La Predeal

Vulpea de rugină,
prin alb aşternut
în dîmb de lumină
de vînturi cernut,
paşi uşori a scris,
ca flori de cais.

Stoluri de mierliţe,
prin ninsoarea nouă,
săreau cruciuliţe,
cîte două-două,
în ciuda dovezii
din poala livezii...

Nici că mai sursură
izvoru-mpietrit,
cu țurțuri pe gură,
de sloi zăvorit,
să nu poată plînge
o mărgea de sînge.

Cu stele-ncărcați,
licărind lumina,
brazii împărați
ascund vizuina
subt punți de cleștar
și mărgăritar.

BALADA I-a

Pe stînci,
deasupra rîpelor adînci,
calul negru bate din copite:
stele rătăcite.

Oșteanul, cu sulița de lemn și fier,
merge spintecîndu-și umbra pe cer.
Norii sîngerează ca pieptul lui,
da' nimeni nu-i,
așa cum au legat norii asfințitul,
să-i închidă cu năframă rănile,
pe care le-a deschis cuțitul.

Vulturi, din cîrligul pliscului, rup țipete și vîntură
linii întoarse,
răcorind, cu zborul lor, buzele lui arse.
Iar calul negru, bătînd din copite,
înflorește stele rătăcite.
Din vinele de piatră, scînteiate cu mică,
vîntul, pe giulgiul cerului, scăpărările ridică.

Norii se sting.
Drumul răsună.
Apare,
de aur,
vechea lună.

Ca pe lespezi de morminte
sună tropotitul înainte.

Și iar, luna... Dalbă floare-a-soarelui,
strălucește pavăza lui.

Plîng izvoarele.
Unde-o fi soarele?
Pe care drum, pe subt miez de pămînt?...
Sau, șters de vînt,
culcat pe brînci,
în mări adînci?

De pe muchea-naltă,
capra-neagră sperioasă saltă,
galbeni ochi de drac clipind,
cînd atîtea stele, în clipite,
din copite,
se aprind...

Pe cînd calul poartă, în suit trudit,
trup înțepenit,
clătinat în scări și din oblînci,
peste rîpele adînci.

BALADA II-a

În haină de in, cu paftale de argint,
domnița se plimbă prin chilii.
Subt ziduri de var cad trandafiri ruginii.

«Gînd deșert, în zadar te alint...»

Domnița pornește spre rugăciune,
între răzoarele de busuioc și măghiran,
și gura-leului, roșie ca un tăciune.

«Gînd pustiu, a trecut un an...»

Aleele sînt albe de scîntei:
poate pe cărarea asta a pierdut inelul,
cînd dezmierda,-n trecuta primăvară,
pui de porumbiei.

«Dor fugar, ăsta ți-a fost felul...»

Cusături alese-n boabe mici de mărgărint,
ochii se umpleau de mărgăritărele.
...Au căzut în noaptea ceea multe stele.

«Stinse, vorbele, pînă la urmă, mint...»

Alerga cu fiare-n mîini norodul,
înecînd în noapte sîngele făcliilor aprinse.
Doar în schit, pe zarzări, floarea ninse.

«Rupt-am floarea ca să piară rodul...»

Zburlind inima ca vrabia pîndită,
a împins din cui a tainițelor poartă:
țeasta lui rînjea în umbra răspîndită.

«Toată viața-i în deplin deșartă...»

BISERICA NEAGRĂ

Lăcaș de rugăciune, corabie în ceață,
subt luna-nchisă-n cearcăn bătut pe infinit.
Alături de ruină, un măr bătrîn cîrcit,
întinde vine negre, lipsite de verdeață.

O pasăre din neguri cînta, părea că spune,
prin întuneric jalea, scînteie de cleștar.
Deodată căzu rouă de stele în altar,
și a fost ruptă umbra subt bolta de cărbune.

Alb, pogora pe umeri, în fund la tainiți reci,
coșciugul celei care e-n beznă îngropată.
Se risipesc, sting torțe, aruncă o lopată,
călugării și cioclii, subt stoluri de lilieci.

Dar sus de tot, în turlă, un clopot de aramă,
smucit de-un preot negru, se vaietă într-una;
în ceruri mohorîte s-a îngropat greu luna,
iar giulgiul ei din urmă pe cruce se destramă.

Zbu ră privighetoarea. Tăcerea țese șoapte,
pe gurile de clopot deschise în corolă...
din turla cărei luna i-a fost aureolă,
de-acolo negrul preot s-a azvîrlit în noapte.

VÎNĂTOAREA

Cronică feudală

În procesiuni, copile, subt arini,
trec veşmîntate-n văluri lungi şi albe,
în mîini cu crini.
Prin iarba ca-n renaşteri veneţiene,
zmălţată-n părăluţe, bănuţei, bujori şi rouă,
surorile trec două cîte două.
Călcîie goale, şi priviri viclene,
albastre, cum sînt ochii scrişi pe àripe de fluturi.

Luceşte soarele strivit pe scuturi...

Plecînd la vînătoare, voievodul
a luat copoi, fălcoi, şi mult trudiţi scutelnici,

iar ca hăitași, ăi trențuroși-voioși,
care alcătuiesc, la greu, norodul.

Din arc, săgețile înveninate
zvîcnesc nenumărate
țintind fazani, peste copaci, bătaie de buchete roșii,
ochind în ciutele cu ochi frumoși pentru cînd mor,
sau șuierînd spre cîntecul de lebede ningînd rupturi
de nor,
spre țepile de brad muntean, din care-au îngînat
îndrăgostiri cocoșii.

Și iară cornul vînătorilor răsună.

În noapte, din mai nalt, pe cer, un corn de lună.

«Prin frunze argintii,
de ce nu vrei,
de ce nu poți să vii?»
răsună dorul...

...Plînge lung o goarnă:
«Să vie voievodul, să se-ntoarnă».

Smerite, slugile s-au strîns în ceată.
A jale armăsarul domnitorului nechează.
Se-ngînă sunetele, din chemare-nceată, reînviază.

Şi valea sună, codrii sună, seara sună...

Sus, peste piscuri, stă acelaşi corn de lună.

Stelele au plîns.
E prea tîrziu...
Întregul cer e vioriu.

Stăpînul a murit, l-a rupt vrăjmaşul,
sau, mai sălbatic, lupul cenuşiu...

Copilele cu galbene făclii
bocesc pe voievodul adormit,
şi-n drumul unde robii-l duc pe suliţi, nesfîrşit,
bruni muguri, rănile mai lăcrimează,
iar cîinii, mîrîind, noroiu-l ling...
cînd măscăriciul Curţii joacă-nnebunit,
în bezna-n care numai huhurezii ştiu să vază.

ÎNTR-O GRĂDINĂ VECHE

Seară la Brâncoveni

Într-o grădină veche, cu trandafiri de sînge,
cu drumuri tremurate prin iarba năpîrlită,
stejari plecînd coroana pe vremi adînci, coclită,
acoperă izvorul, să nu mai poată plînge.

Nuntește stol de vrăbii, prin vișinii uscați;
pe cioturi cleiul galben bășici bătu topazul,
o țarcă țopăiește mărunt, în pași săltați,
spre clopotul de broaște ce clocotește iazul.

Pe cerul roz, în lacrimi, nori galbeni topesc ceara;
în evantai păunii deschid verzi curcubeie,
subt ziduri dărîmate, în funduri de alee;
plutind, grădina veche ridică-n ceață seara.

Flori clatină grei fluturi, cenuşe de amurg,
răzorul ploi de stele din desfrunzire strînge,
potcoava lunii bate în trandafiri de sînge,
cînd Făt-Frumos prin neguri îşi paşte calul murg.

Ţăranii, varză roşie, subt roze-au răsărit...
Rea piază izgonit-a plugarii din grădină;
pestriţă, mătrăguna de sine s-a prăsit;
din scorburi iasca cerne o putredă lumină.

Lăsară lăncii frînte subt oasele de var
boieri nătîngi, norocul încumetînd prosteşte;
de veci nevestejită, o volbură vrăjeşte
frumoasei adormite, în racla de stejar.

Stinşi, trandafìrii rana şi-o scutură într-una...
Ceţos necheazā murgul, bătînd foc din copită;
pîndaru-şi strînge zeghea—o aripă cernită,
cînd ţipă lung păunii că se revarsă luna.

FATA-MORGANA

Departe...
e cetatea apusurilor moarte,
în care ceru-i roșu ca un pahar de vin,
și clopote,-n ecouri deșarte,
se-ngînă pe căi pietruite,
cu bucium de triburi ce-n cîntec revin,
cu glorii de steag trenţuite.

Prin ogoare ruginesc armuri de-altădată...
Ciobanii cumpără plugarilor idolii găsiți în ogoare...
Berze heraldice trec, pe cîmpia cerurilor, în săgeată,
și înoată pierzîndu-se în apa nehotărîrilor din zare.

Clătinată, la poarta cetății pustii,
o lampă de fier
își curge uleiul și ține-în grătii
o stea ca o floare de cer.

Ochelarii portarului afumă lumina,
mîinile-i mîngîie tremurat păinjenișul lăcatelor;
e chel, dar are barbă neagră, neapărat.
Lacăt și barbă le-a pătat rugina
(sau sîngele cîtor n-au avut vina
ispravei spre care au încumetat).

Un lac de păcură cu solzi de nufăr cercuiește,
în sforăiala bivolilor smoliți,
și-n papura lăncilor legănătoare,
crenelarea zidurilor dințate...
Artere, crăpăturile zigzagatoare,
pe care hîrci de cîine pîndesc din pari ascuțiți
și arcași țintind veninuri șuierătoare.

Deasupra cetății cu turnuri ciudate,
holbează la lună
o sută de gușteri și scorpii în piatră umflate,
cîntînd și cerșind prevestiri de furtună.

Împăratul cetății se plimbă uneori
subt bagdadiile străzilor înguste,

pe care atîrnă rufe curate şi prapure cernite.
El are ochii verzi ca àripile de lăcuste,
dar roşii cu lacrimile... Doi feciori
duc poalele măntii îngreuiate de ciucuri,
şi stau la picioarele stranei dăltuite,
cît el închină mătănii în vechea mînăstire,
unde călugării posaci se luminează în extaze,
şi lumînările groase se sting în fum subţire.

Tămîia leagănă-n inele evlavia ei...
Împăratul se roagă în sunet de clopot...
În geamuri colorate se sparge strigătul pîngăritelor
femei,
în comanda călărilor gonind cu ropot.

Clopotniţa tremură binecuvîntări.
Ciori fîlfîind încoronează căciula de olane.
În urlet bate năvala oştilor duşmane.
La porţi ferecate călugării veghează...
Bîrna, bufnind în uşă, scînteiază.

Icoanele ţin binecuvîntare nemişcată:
încruntînd priviri împietrite, de limpede gemă...
În cositor ferestrele vîpîie mînie închegată.
Deodată, flacările pun oraşului stemă
încrustată cu zbor de rubine şi zmei...

Pornesc surpături din arcade descleştate
luminate-n vijelia care a început să murmùre.
Pîlpîie zugrăviţii în umbră,
ard cuiburi de ciori şi de porumbiei...
Dumnezeu trînteşte fulgere peste cetate...
În altar, cavalerii au început să fure.

Acum suie scările guzganii suri,
să fete în màntia împodobită cu hermină...
Zăvorîndu-şi chilia, alchimistul dozează mixturi,
din alambice de gresie neagră şi coarne de sticlă violetă.

Soarele a scăpătat în ruină...
Norii s-au vestejit: flori de răsuri...
Luna moartă se înalţă de cretă...

Vestesc zodiile mulţime de lucruri,
ca să rămîie neînţelese...
Coasele ţăranilor zîngăne ascuţite...
Un străin ţine aţîţătoare cuvîntări frăţeşti,
ştergînd cărămiziul mîinilor pe ziduri văruite...

Scutierii au spart ochii micilor principese...
Harapi buzaţi aduc în halebarde pîntece virgine
ciopîrţite...
Catranul zvîrlit pe răniţi încă arde...

Solii păstrează multă ceremonie...
Și împăratul păstrează două portocale...
Lanțurile îl strîng, durerea-l sfîșie...
O stea picură lung din a Robilor Cale...

Pînă ce în sfîrșit un alt steag își joacă, plescăind în vînt, schimbarea
prefacerilor fără folos de-acum...
Sînt tot mai mici buchetele de fum...
Învingătorul varsă, icnind, toată mîncarea.

În cimitir, brațul spînzurătorii
se clatină parc-ar purta clopoței...
Drept care, împăratul bătrîn rîde, plîngîndu-și feciorii...
și dă cu biberonul lapte dulce orbilor căței.

TÎLHARUL

Trec ereți tărcați
în ceruri lovite,
de munți despicați,
cu ape-ncrețite.

Ș-un rumân, lungit
la foc de frunzare,
din gînd rătăcit,
înghioldit tresare:
Pași, cînd tropotind,
cînd foșnind încet...
L-or fi urmărind
prin negrul brădet?
Pietre-n rostogol
pe poteca ruptă...

În podmol, piept gol
s-a gătit de luptă.

Țîșnesc cerbi în fugă;
orb și zurlubatic,
chemare îndrugă
cocoșul sălbatic.

Scapără amnare.
Frații l-au vîndut?
Nu-i nici o scăpare?

Văile-au tăcut.

De argint un plumb...
descîntat doboară.

În cer, un porumb
zboară pînă-n seară,
cînd, ereți tărcați,
țipînd ascuțit,
în soare sfințit,
l-au descoperit.

CRĂCIUN

Fulguia mană, parcă s-ar fi scuturat stele...
Măgarul apleca urechi împovărate.
Boi, lîngă care dejugate,
rumegau, din umbră, cu ochi verzi de stele.
Drumeţul bătrîn tremura în mantaua ruptă.
Baci, a căror turme se risipiseră,
cu toiagele o comoară de jeratic risipiseră,
de fum negru, abureala albă era ruptă.
Zîmbea dulce trenţelor murdărite
mama, mîngîind obrajii fiului cu sînii ei de lumină
în paiele aurite,
alergau lacrimi mici, lumină,
pe urmă Ea a legănat albia cu piciorul iară,
şi îşi rezemă capul de grinzile sparte,
în timp ce pe alai de frunze moarte
vîntul purta un cîntec de fanfară.

S-ar fi zis: sunete cerești
trîmbițele care suiau purtînd vești,
trîmbițele care vesteau omorul,
cînd se născuse în zadar Mîntuitorul.

DULGHERUL

În pimniță soarele aruncă beteală
pe albul lemnului de rindea răzuit.
Soarele risipeşte bani vechi de aur pe podeală,
și din argint nou e părul bătrînului încrețit.
Flămînd fierăstrăul dinții își împlîntă
și scuipă pulberea tărîțelor moi.
Pruncul umblă de-a bușe în gunoi.
Bătrînul dulgher ciopleşte și cîntă.

Dulgherul încleieşte blăni și le așează să se usuce.
El face ferestre luminii, și întunericului coşciuge,
iar pruncul care e mic încît mai suge,
jucîndu-se a dibăcit din două surcele să lege o cruce.

Privirea lui e adîncă în nevinovăţie,
cînd înalţă semnul trudei victorios,
abia poate crucea în mîini să o ţie
aşteptînd să fie om, Cristos.

ISPITA

Un beci întunecos, ursuz și tăinuit,
cu bolți adînci pe subt pămînt uitate,
pe-o ferestruie într-o doar' a rătăcit
un fir de raze plin de musculițe beate.

Aicea dorm adînc butoaiele tihnite,
la nas cu strachine în care picurează.
Paingeni împînzesc garăfile înnămolite,
răsună pași, e starețul de pază.

Purtînd lumînărica, pe trepte ce suspină
coboară, se oprește, tresare-n șovăiri,
cu mîna bate toaca pe butia cea plină,
în buze ia canaua și trage-n gîlgîiri.

Dar cînd ridică ochii spre bîrnele cernite,
privirea îi îngheață, căci a văzut, sărac',
perechea de pulpi roșii ce tremură copite,
și, beat, nu-și mai dă seama: sînt șunci, sau craci
de drac?

DRUM DE SÎNGE

Ca un vînător aprig, răscolind adîncul de codru,
pe urma drumului trădat de rană,
căutînd căprioara urmărită,
oprind în răstimpuri, să deslușească
suspin din urmă, în suspinul frunzelor...

Dornic de pradă, asemeni pătimașului vînător,
sînt, dar vînatul prigonit de mine cu-ndîrjire,
fiara sperioasă, mîndră în nevinovăție sălbatică,
e însuși rănitul meu suflet ascuns.

Iscodind de aproape, prin taina suferințelor,
nelăsînd nici răgaz, nici odihnă,
peste prăpăstii, și prin hățișuri,

în dorul glorioasei biruințe,
privind pămîntul, uitînd cerul...

Departe gloata cu haită iscusită,
chiuind zgomotos, își urmează menirea.
Iar vînătorul care și-a văzut izbînda,
și nu s-a lăsat pînă n-a ajuns,
croind drumuri noi, sfîșiindu-se de spini,
la căprioara îngenunchiată, plîngînd, murind...

Cu mîinile goale, și povara unei zîmbiri,
vînătorul, trăgănind pe drumul cunoscut,
se-ntoarce într-un sfîrșit, la tovarășii veseli,
și-n disprețul tuturor, zice: nu am găsit nimic.

CÎNTEC DE LUNĂ VECHE

Frunză neagră: mătrăgună...

A rămas un ciob de lună,
lumină dulce de miere,
lună veche în scădere,
scăpătînd fără zăbavă
în sfințirea mai bolnavă...
Din paragini de otavă.

Pe-nalt arcul cerului,
nici o stea, nici una nu-i...

Nori adînci se dărăcesc,
destrămați se vîrcolesc,
cearcăn vînăt ruginesc.

Lună veche, stînd să moară,
aur bătrîn, de comoară,
peste zări vrea să se-ascundă,
și în negură se-afundă,
într-a neființei ape,
singură să se îngroape.

POVESTEA DIN SAT

SALTIMBANCII

Pe strada adormită-n soare...
Soarele era sus pe cer...
A căzut o floare
dintr-o fereastră închisă cu fier,
cînd a trecut o casă de lemn,
cu un coș, cot scrîntit, care fumega.
După casă, veneau trei urși de cafea,
pe blăni cu semn de bici
și cu cercei la nas.
Unul era mare,
doi erau mici.
Pe urmă a rămas
doar floarea căzută în strada frîntă,
carne crudă smulsă din răzor,
și subt streașină o colivie care cîntă,
și pe ceruri sfîșieri de aur, dintr-un nor.

Circul s-a oprit în piața principală,
lîngă han.
Vătaful a intrat, pe mîini se spală,
bea lung, plătind grăbit un ban
sau un ducat.
Era țigan, părea-mpărat.
Nervoase, muștele mergeau pe un șervet vărgat,
și muștele mergeau tot mai încet...

La apus cerul se făcuse violet.

Copii se-ntorceau de la școală.
Fugeau cu zmeie-n mînă,
făcute dintr-o coală.
Din poartă se-arătau codanele cu donicioara goală;
goleau poveștile și răcoreau picioarele-n fîntînă.
Dulăi lătrau,
cît ursul mare și urșii mici
își lingeau labele albe de drum,
căutînd purici,
sau închizînd apa ochilor de fum.

Calul ostenit,
scutura coada posac,
mîncînd, pînă la urechi afundat în sac.

Copii și alde gură-cască s-au oprit;
era sîmbătă sau joi;
la han, în borcan, se-nvecheau bomboanele noi...
Dar toți au privit «casa pe roate»,
și, poate,
au stat pînă-n noapte, de nu s-au plictisit.

Din nimic, circul a crescut:
pînză umflată pe sfori...
Gîștele, cînd defilînd au trecut,
au putut să vadă tricolori,
lîngă un steag mare,
la intrare,
pe care sta scris: «2 bani».

Întîmplările astea nu vin în orice ani.

Se-nțelege, nu oricine putea să plătească,
să vadă «minunile extraordinare»:
foca, zisă «femeia ținuturilor boreale»,
numai fiindcă nu vrea, nu catadicsea să vorbească...
Dar ochii ei luminau întreaga față,
cînd plutea în baia de fier plină cu gheață.
Maimuțe de-a capra săreau,
strîmbîndu-se ca bolnavii adevărați,
și pișcau
solzii crocodililor împăiați;

apoi în spatele vagonului fugeau
și rușinoasele chelii anapoda își arătau.

Și se mai spune de o cămilă,
cocoșată, cu gît zbîrcit, de centenară broască-țestoasă...
Îți făcea milă
această lighioană cu înfățișarea neomenoasă,
precum am spus...
Deși la fel
cu animalul pe care Craii de la Răsărit
au călărit, în căutarea lui Isus...

AMURG

Departe, peste han, s-a rostogolit soarele.
Pădurile o clipă s-au aprins.
Apoi porţile şi-au închis zăvoarele,
liniștea s-a întins.
Se-auzeau numai cîinii, pe urmă numai izvoarele...
Luna a nins...
Pe piaţa şi pe strada unde căzuse floarea,
ca un cireş înflorit, scuturat, a fost luna.

Dimineaţa, clopotele sună,
toaca toacă, lumea se adună,
iar biserica intrată-n vreme,
adîncită în pămîntul din mormintele ce cresc,
geme,
cîntec îngeresc.

Un măr sălbatic, înfurcit,
plin de omizi,
aruncă găuri de umbră pe cărămizi,
așteptînd ciori care azi n-au venit.
Într-o latură, jos, peste zid,
ogoarele întind pămînt gras.
Ochii, în soare, se închid,
dascălul cîntă pe nas,
şi lumea iese de la liturghie,
cu busuioc, prescuri şi azimă.
Bătrînii merg singuri, îndrăgostiţii se razimă.
Cobze, ca un stup, zumzăie la o prăvălie.
Ceasornicul sforăie și bate...
Vornicul unei nunți
dă bucate
milogilor cărunți.

O pisică a miorlăit
subt mărul părăginit?

În fundul cimitirului,
lîngă o cruce aplecată,
au găsit un copil în scutece, o fată,
și o floare roşie uscată...

Berze pe acolo n-au venit...

Comedia saltimbancilor era plecată.

BOTEZUL

Popa (avea o barbă cît un smoc de cînepă ciufulit...)
Somnoros, din cartea sfîntă, cu mormăieli a silabisit,
întrebînd de trei ori: «Te lepezi de Satana
și de toate duhurile lui?»...
răspunzîndu-și aparte: «Ptui, ptui, ptui!»,
și afundînd în cazanul cu apă
copila cu păr de aur și ochii verzui.

Pe urmă a fost sfat:
Cine s-o crească?
Toți au țipat,
asta fiind o pornire firească.
Dar cum țînca era lihnită,
și sfatul ceartă ațîță,
o femeie, căreia îi murise pruncul, i-a dat țîță.

Aş mai putea pomeni cîte s-au spus
despre circul care plecase,
în primăvară, spre apus,
cînd dimineața șugubeață juca peste case;
ba chiar cum unii au învinuit
că de saltimbanci s-ar lega povestea copilului găsit.
(O legătură numai ca un fir de ață...)

MAI DEPARTE

Trecură multe împrejurări de tot felul...
Din jurnale, citite la primărie,
afla lumea cum stă rezbelul,
care mergea cum se știe...

Inul albăstrea senin cîmpia,
ca alt cer subt cerul înflorit.
Ciocîrlia,
în caierul norului sucit,
din care avea să fie toarsă seara,
vorbea cu pitpalacul.
Șuiera mașina de treierat,
lătrau toți cîinii pricepuți la lătrat,
și, cît era lună,
se plimba dracul...

Frunze aurii, scuturate,
urmau căderilor argintii de stele...
Venea apoi Brumarul plumburiu în ploi.
Telegraful aduna rîndunele,
sărac, pămîntul tezauriza foi...
Mai tîrziu, foile, moarte, jucau...

Într-o dimineață se deșteptă alb pămîntul,
ca alt cer, subt nevinovăția cernută de ger;
puful norilor îl jumulise vîntul,
care șuiera, că-i răgușise glasul,
ținînd ìson lupilor în prundișuri.
Țurțurii luceau la coperișuri
ca la un copil care nu-și suflă nasul.
Cioara pucioasă trăncănea în nuci,
suna toporul crăpînd buturugi.
Erau mari oamenii făcuți de copìi...
(Din zăpadă se fac oamenii cel mai bine...)
și...
cît pe cîmp dănțuiau albele albine,
în casă greierul tuciuriu murise;
furnicile îl tîrîseră să-l gătească...
Șoarecele-de-cîmp, refugiat,
binecuvîntînd urgia războiului, găsise
în cămară merinde să tot trăiască,
de grija cîmpului scăpat.
Ronțăia cît piepturile suflau liniștite,
sau cînd basmul cerea, lîngă foc,
ascultare.

Din ăl loc,
mişcînd mustăţile, privea cîteodat-obrazul copilei
adormite,
care
era acum tot mai frumoasă arătare,
la fel cu zîna codrului cu tei...

Pe vatră lemnele ţiuiau, strănutînd scîntei.

TREISPREZECE ANI

Am să pomenesc ultima primăvară...
Treisprezece ani au trecut...
Ar fi prea mare povară
să scriu chiar toate, cum s-au petrecut.

În sat erau reforme electorale.
Cucul număra, în livezi,
pentru copiii claselor primare.
Pe drum porneau la pășune cirezi,
mînate de un băietan fluierînd călare,
subt frasini cu miros de șoarece, mîncați de foi,
pe drumul care duce la zăvoi.
Apoi,
ca în toți anii,
toamna venea de la munte pe oi...

Pe dealuri se tîrau pluguri,
miriști ardeau, ca o jertfă de ruguri.

Copila cu păr de aur se plimbă-n pădure,
culegînd brînduşe, care n-au decît floare,
și nu mai fac frunze, iar dacă le rupi,
ți se pare că n-au avut rădăcină...
Îi venea să fure
toate stelele astea rătăcitoare...
Și gîndea: «Ce vină ai, floricică portocalie?
Tu răsai numai ca să fii floare.
Oare
un cîntec poate fi mai mult decît cîntec?
Și orice viață mai mult decît trecătoare viață?»
Broaşte, albe pe pîntec,
săreau prin verdeață.

Rupse, rînd, cîteva foi, să afle ce-o să vină...
Din mîini, floarea, ca o mînă, căzu vestejită....
În codru se întindea rugină...
În sufletul ei
ispită.

AMĂGIREA

Fata cu păr de aur stetea pe gînduri.
Aici îi dăduse întîlnire, în răvaș de dragoste, băiatul arendașului.
În vis o pețise un fecior de Domn, în multe rînduri;
atunci se spovedise popii, adică nașului...

Acum rămăsese tăcută,
ochii — pierduți peste ogoare, în moșia bogată,
în care, un țăran smucind brațul, cădelnița grîul.
Pe urmă, fata privi rîul,
pe care trecea o plută,
cu oameni mici, care n-au să se apropie niciodată!

. . . .

«Te iubesc, dar ce-o să zică satul?»
Se legăna molatic un tei.
Din șanț, prin mărăcini, tuli spre cîmpuri
un pui de vulpe, stacojiu ca un ovrei.

Fata, de frică, închise ochii,
și cînd rîse, simți sărutările
pe gît, pe mîini și pe rochii...

Astfel au început pierzările...

CE A ZIS SATUL

Unii spun că fata ar fi plecat
spre orașul de fabrici înconjurat,
oraș fără flori,
oraș fără cer.
Acolo, copila cu păr de aur are un palat,
și toate fericirile o cer...

Sau, la o perdea, așteaptă, văpsită,
necunoscutul de care să fie plătită...

Satul, îngrozit, a blestemat.

ADEVĂRATUL SFÎRȘIT

Sus în slăvi se vede tron de argint,
cu o pernă cernită...
Iar deasupra cine șade?
Însăși Maica Domnului...
De acolo, păzește turma lesne căzătoare a stelelor,
goana soarelui și toate rătăcirile lunii.
De acolo, privește prin ochean
codrii verzi, galbeni, sau negri de timp...
munții și apele,
urșii și oamenii...

Vede și pe fata cu părul de aur,
din povestea satului uitat...

Din povestea ce
de-atîtea ori
cu adevărat s-a întîmplat...
O vede-necată într-o vînă albastră de rîu,
care tîrăşte-n drum,
legătură umflată cu merinde,
pîntecul mic, în care a murit alt copil...

Maica Domnului ar putea s-o schimbe în p
Dar o lasă să fie piatră şi iarbă...
Să fie piatră... şi iarbă...
Lîngă sat...

DRUMUL SPRE STELE

RUGĂCIUNE

Înflorește, Doamne, sufletul meu,
cum înfloresc salcîmii și mălinii,
înapoiază-mi credința în dar,
cum întorci zborul pasărilor călătoare.
Muncește-ntreagă suferința mea,
cum în trupul morților rodește plugul,
apoi înalță gîndul pierdut,
fluture în floarea cerului de in,
și pregătește-mi sfîrșit înseninat,
ca asfințitul blajin de azi.

STEA DE IARNĂ

Cea mai frumoasă stea e de hîrtie.
În stea e toată povestea lumii zugrăvită,
așa cum a fost și o să mai fie,
poveste în veci neîncepută și nesfîrșită.
Uite Precista cu sînul mic
alăptînd puiul dumnezeesc;
vitele spre iesle aburesc
și regii Răsăritului nu mai zic nimic.
Aduc aur celui ce nu vrea bogăție,
aduc tămîie celui ce e floare.
Cine primește steaua strălucitoare,
steaua sfîntă — steaua de hîrtie?
Toată ninsoarea e acum stele,
toate stelele merg colindînd.
Cîntece vechi, — fragede pentru gînd, —
se opresc, pentru ca sufletul să pornească prin ele.

Cea mai frumoasă stea a pornit la drum;
cine primeşte steaua frumoasă?
Frig şi durere în suflet se lasă.
Moare un prunc în cîntec ş-acum.

LÎNGĂ MOARTE

Un student în medicină, rămas singur în sala de autopsie, oprit la o masă lungă unde trebuia să lucreze lecţia, înseamnă în caiet cele ce urmează:

De-acuma cerul dă grăbit în noapte,
aceeaşi veşnic nouă întristare.
Iar soarele căzu, să lumineze altă faţă,
a fructului otrăvitor, copt în nemărginire...
Un măr de humă, peste care gîndul,
e pedepsit să nu înalţe înţelesul.

Ieri mai credeau în mine profesòrii,
voiau să-mi desluşească lecţii învăţate,
cu legi şi adevăruri răsuflate.

Am rîs. Pămînt, în tine-i toată legea...
și adevărul nu-i nici în minciună.

I-am luat prietenii de mînă, și i-am dus,
în sala cea dintîi, la patul cel dintîi.
Cădea atîta soare în spital...
și mă rugam: Dați viață copiliței!
Nu știu de unde a venit, nici cine este.
Am învățat cu voi și am vegheat-o,
am îngrijit-o! însă tot a fost zadarnic,
vedeți cum doarme! Deșteptați-o iar!

Ei au zîmbit. Eu am tăcut, pe urmă,
au încercat să-mi dovedească în blîndețe,
că e firească toată întîmplarea...
Firesc să străduim fără-nțelegeri,
să nu știm dincotro venim, unde ne ducem,
și de ce oameni mor sau se omoară...
de ce se scutură pe ramuri floarea...
de ce urmează vara primăverii...

Știm doar să prelungim o suferință!

Apoi își luară capul fetei spre știință.
Unul a despicat un ochi, altul obrazul,
un ochi de cer, și un obraz de floare...

Un altul şi-a înfipt întreaga mînă,
în creierul ce semăna cu norii...

Iar eu am încercat să smulg un cîntec.

Dar aici şirul însemnărilor a contenit. Studentul scoate dintr-un jurnal o bucată de pîine, şi, ieşind pe coridor, priveşte, în noapte, o lună portocalie ca-n poveşti.

IARNĂ

De sticlă — cîmpia îngheţată.
Departe un şir de pomi despuiaţi
scutură chiciură luminată.

Au trecut sănii trase de boi
albi ca zăpada, şi aburind ca zarea,
să încarce lemne din zăvoi.

Am rămas singur, şi e atît de frig
încît aş putea să-mi văd cuvintele
îngheţînd în aer, cînd te strig.

Caut prin grădină paşii tăi,
ieri le-am zărit în prima ninsoare urmele,
umbre albastre, ca nişte porumbei.

ÎN ADÎNCURI

Noi sîntem părinţii acestui copil mort,
cu bărbia în mînă, şi în ochi cu lacrimi ce nu sînt,
aşteptăm dimineaţa, cîntecul cocoşilor rîcîind pămînt,
în camionul alb, pentru ultimul lui transport.

Lumînări crucişe fumegă lumina de veci.
Florile durerii noastre au năpădit pe cele culese de
boală.
Foşneşte un zbor în întuneric — nu cumva copilul se
scoală?
Tîmplele bat mai fierbinţi în gîndurile reci.

Am rămas stăpînii jucăriilor părăsite.
Ne vor fi mai scumpe cele mai stricate.

Toate florile se fac frunze uscate,
spinii speranțelor înconjură jertfele nevoite.

Sîntem părinții acestei din urmă morți,
cu gîtul sugrumat de răpirea pe care n-o înțelegem,
așteptăm dimineața și nu putem s-o alegem,
milostivi cerșetorilor ce bat cu noi în porți.

VRAJĂ

Curge-n val comoara
pe înec de lună.
Clipocește moara.
Un pistol detună.
Vîntul din aseară
tont se năpusti.
Popa Morcov zbiară
la răscruci pustii.
Scîrțîie cocorii,
vremea rea îi prinse.
Zboară vrăjitorii
pe tîrnuri aprinse.
Cînd frunzare,-n zare,
moarte-ntorc în vînt,
pierzare năzare
cerul de pămînt.

LUMINĂ VIE

Au fost aruncate coji de ou în rîu
să vestească blajinilor, subt pămînt, Învierea.
A început să cînte ciocîrlia-n grîu,
s-a risipit în lumină tăcerea.

Numai un cîrd de copii, bocind,
duc spre fîntîni păpușa de lut,
plîngînd pe împăratul, zeu necunoscut,
în descîntece sfîrșite, chiuind.

Pe arături proaspete picături de cer:
pîlcurile nesfîrșite de albăstrele.
Sus, departe, au venit rîndunele,
jos, păianjeni mari, se tîrăsc grape de fier.

Iar soarele, din ce în ce mai dogoritor,
dezmiardă pămîntul greu, care trudnic naște
din frunze putrede și glodul iernilor,
în sunetul clopotului de Paște.

Și numai împăratul îngropat de copii
se odihnește lîngă blajini pentru veșnicii.

NOAPTE

Dorul închise cartea, și stinse lumina.
Afară salcîmii albi îmbălsămau ca o biserică grădina.
O pasăre începu să se vaiete rar.
Pe urm-a trecut în depărtări un scîncet de car,
și revărsarea de lună s-a înălțat tăcută,
ca un disc de aur dintr-o icoană pierdută.

Din salcîmii albi se desprindea cîte-o floare...
Turburat așteptam veșnicia, în adierea trecătoare,
cînd înflorise dor alb, gîndul meu,
și cuvintele fluturau căutînd pe Dumnezeu.

AMURG DE BASM

Dă tîrcoale calu-dracului; în bice, ploaia, coborînd,
alungă vîntul...
Deodat' apasă înnoptarea mai greoaie,
că strigoii se trezesc, urnind săltat pămîntul,
ori, prin iarba plînsă, cîrtițe înalță mușuroaie.

Zumzind zboară fluturele cap-de-mort, din mătrăgună.
În pridvorul ăsta, care nu mai e, sta zîna,
sau un vrăjitor, că din adîncuri sună,
glas rîzînd, cînd plînge înecat fîntîna...

Zid din care sfredelește cuib pasărea neagră,
bolți surpate, porți căscate, trepte măcinate;

drumul, între statui fără de obraz, aleargă
printre țepi de ghimpi și năpîrlite piei metalice, de
șarpe lepădate.

Nechezară, răscolind jăraticul, din grajduri subterane,
telegarii aripați,
iar în beci gemură, din butoaie ferecate, zmei;
lin adie, lacăte prinse-n văzduh, păianjeni cruciați;
cu potcoavele Satanei scapără scîntei.

Mușchiul s-a întins polog de catifele să înveștemînte
tainița uitată,
unde pajuri mari au fost săpate ca să țină pomenire;
lespedea de fulgere mușcată,
zăvorîtă subt descîntec de nelegiuire.

Dar comoara lunii cînd s-o dezgropa
drumul s-o desface, locul piere, bolta cade,
că în veacuri paznic zidurilor e cineva,
care îl și ține, îl și roade.

ARĂTAREA

Subt umbra snopilor s-a oprit,
desfăcînd scutecul din bete roșioare.

Copilul a întins mîinile spre floarea sînului, și a zîmbit.
Iar în ochii ei zîmbetul s-a făcut cicoare.

Prin ceruri, pe o àripă de vînt,
a lunecat un porumbel de pădure, sau sfînt.

Poate ca să-i spuie cîntare domoală,
din miriștea de aur, un greier i-a căzut în poală;

dar s-a speriat, și înapoi a sărit.
Parc-ar fi fost un pui de drac pocăit.

Zările jucau albastrul depărtărilor,
și drumul alb era tors aruncat zărilor.

Purtînd urme desculțe în praful pustiu,
drumul unduia plin de nevăzutul viu.

Era ziua Sîntei Mărìi, în asfințit,
cînd a plecat îndepărtîndu-se-n lumină...

Iar pe locul unde grîul a umbrit,
s-a ridicat clătinat o tulpină de sulfină...

Au pornit spre biserica înconjurată de cruci?
Au trecut spre dealurile încoronate de nuci?

Peste moșia bogaților cădea povara serii,
și pe urmă luceafărul aprinse veghe tăcerii.

ÎN NOAPTE

Broaştele au tras clopotele lacului cernit,
vîntul a vrut să ţipe şi a muţit.

Dar ca vîrtejul întorcînd frunze căzute,
dorul ridică deasupră-mi gînduri pierdute.

Şi rămîn mai singur în negrirea rea,
în care nu mai e nici o stea, iubirea mea.

Iubirea mea, tu care nu m-ai ştiut,
vrînd să te uit mă simt mai pierdut.

Vrînd să te-alung, mă simt mai vinovat;
de ce stăruiești, vis alungat?

Iubirea mea, iubirea rea, viața mea,
pe cer n-a rămas nici o urmă de stea.

Și înaintez singur de-a lungul lacului cernit,
în care jalea clopotelor sună sfîrșit.

ELEGIE

Întîmplarea pe care nevrednic o însemn,
alții au s-o tăgăduiască, dar tu, care ai ucis, o știi...
E de alt și acum, sus în codru, schitul de lemn,
între stejarii roșii, ai toamnelor ruginìi...

Pe acolo goana pornise înainte...
Buciume înfioraseră tăcerile drumului pierdut...
Numai în răcoarea părăginirii sfinte,
măceșii morților, păstrau liniștea veacului trecut.

A fost, zice-se, schit mare, de maici, odinioară...
Acum, păreții de bîrne, păreau corabia înecului străvechi;
cuiburi pustii astupau ferestrele dinafară,
parcă un uriaș posac și-ar fi vîrît șomoioage-n urechi...

Singurătatea, prădată de candeli și sfeșnice,
înăbușea ispitele glasului viu...
să nu mai turbure, subt țărînă, somnuri cu păcate
veșnice...
prefăcuse amiaza albă, în amurg tîrziu.

Deodată, tremurătoare ca din mormînt ivită,
o căprioară, în cutezare de poveste, sau de vis
necrezut,
s-a-ndreptat spre icoana pe care se deslușea
zugrăvită,
Maica, ținînd în brațe pe cel pentru toți avut.

Avea să-ngenunchie făptura cu ochi de fecioară,
în clipa-n care larma codrului încercuit creștea?
Avea să-ntindă mîna, sfînta cu priviri de căprioară,
din vopseaua ce, părăsită de sărutări, putrezea?

Cu un salt speriat, vînatul subt boltă a trecut,
ieșind la lumină prin altarul prăbușit.
Sărind înapoi mormintele, între stejari s-a pierdut...
— Nu s-a pierdut, nu s-a pierdut; s-a găsit!

I-am văzut ochii plînși, i-am văzut pieptul spintecat,
pentru cîini, și pentru oameni dat.
Și pentru jalea nevrednică a toamnelor ruginii...
și pentru tine, care ai ucis, și știi.

GRĂDINI DE ZARZAVAT

Între răzoare de spanac,
varză roșie, busuioc și ardei,
pică un cîntec de pitpalac.
Pîlpîie focul subt pirostrii la bordei.

Orăcăiesc șanțurile înnegurat,
în care argintul apei seacă,
cerul, stropit cu stele, s-a împrospătat,
luna, fostă floare-a-soarelui, se pleacă.

Pe urmă un fluier se îngînă cu pitpalacul,
doar un greier îi întrece într-una...
Ce e mai frumos e spanacul.
Și pe urmă luna.

ÎNVIERE

Învierea cea mare e numai în vechi cimitire.
Din putrezirea noastră în care zbuciumul se alină
o singură minune mai dăinuiește în fire:
schimbarea hoiturilor în mireasmă de floare și lumină.

Şi iar începe drama cu regie cerească,
se aprind pomii albi și strălucesc lumini,
flori leagănă clopote pentru cîntarea îngerească,
îngerii au aninat trîmbițe de argint pe tulpini de crini.

Iată neînțelesul prilej pentru sărbătoare:
Fiul Omului sîngerează din oase zdrobite,
înviind trecut pentru o viață viitoare,
pomenit în numele unei bunătăți pe totdeauna pierite.

Înjunghiind întru prăznuire mii de miei nevinovați,
numai prin omor știm să ne închinăm,
și tot prin ură ne dovedim frați,
și tot prin păcat ne înălțăm.

DOR

Te-am revăzut subt sălciile-nflorite.
Treceai înveșmîntată negru ca o sfîntă
de-a lungul apelor de seară poleite,
de-a lungul trestiilor în care vîntul cîntă.

STROFE ÎNCHINATE

Marioarei Ventura

Sînt toate sufletele-n tine, sau nici unul — cine știe?
Ești aceeași, — întotdeauna alta, — în gînduri înflorite
după planul unei vieți voit închipuite,
plîns și cîntec pînă la moarte și pînă la veșnicie.

Care e farmecul prin care
cuvîntul din slove negre, măsurate și mincinoase,
îl prefaci în adevăruri viitoare?
Prin ce minune preschimbi chiar răul în simțiri
frumoase?

Rămîi singură taină după ce ne-ai luminat,
aplaudări te urmăresc în suferință,
mască e toată carnea ta de floare din neființă,
joc blestemat și gînd curat.

II

Dar oare mai recunoşti chinul subt cununa de laur,
sau pentru tine patima se schimbă în joc,
ca pentru regele din basm, prea fericit de nenoroc,
căruia fiece mişcare i se făcea aur?

Purtată în alai de mulţimile pămîntului,
tu ne propovăduieşti învăţătura cea mare.
Pasăre albă deschizînd drum stolurilor urmăritoare
în cerul unde nu rămîne urma zborului.

Ai dat glas şi făptură la tot ce-a vrut să trăiască,
ai tălmăcit înţeles înţelepciunii cu o lacrimă sau un
cîntec,
şi pentru veacurile ce au să crească
din trupul tău se-nfiripă gîndul vrăjit în descîntec.

Tu ne-ai arătat că adevărul nu poate fi spus decît
minţind,
şi că cea mai frumoasă minune rămîne numai
închipuită,
cînd ţi-ai dăruit zîmbetul, cum ai sătura mulţimi cu
pîine sfinţită,
amăgirea cea mare cu însufleţire trăind.

DIMINEAŢA PE BĂRĂGAN

Peste gherganu-n care doarme de mii de ani regele scit,
deasupra lumii încă negre, o stea zbătîndu-se pieri.
Miroase rapiţa mai tare în galbenul abia ghicit,
şi roua gîlgîie în cîntec din miile de ciocîrlii.

Din răsărit raze de suliţi însîngeră al nopţii piept,
trecînd cu fiecare clipă din vînăt spre argint de
floare,
în timp ce, vrăjitoare tristă, purtînd blestemul ei
nedrept,
o bufniţă cu ochi de aur, s-a pregătit la morţi să zboare.

DECEMBRIE RURAL

Pămîntul alb, e năpădit de combustibilul din fără
numărul de ciori.
Pe lacul țeapăn lunecă, ținîndu-și cărțile la subsuori,
băieți.
Labele cîinilor au tipărit, incolor, pe maclatura iernii
urme de flori.
Vecinii cimitirului au scos și duc în cîrcă, pentru foc,
cruci și stacheți.

În moale, cerul, miez de pîine, se fărămițează.
De la amiază, albul vînăt înnoptează.

Zurgălăi sting: ding-ding;
vîntul cuvîntul apasă;

o stea cu cîntec
la fiecare casă vrea să stea.

Isprăvind cu cerul, spre pădurea perie deasă
colindătorii se lasă,
acolo unde muma-pădurii, rozînd buştenii, postea.

Clinchetind, tremură opinci degerate;
trec, cîntînd, copiii, spre zări sîngerate;
dar de după cel din urmă gard,
unde s-au adunat la pîndă puşlamale grămadă,
altă stea cu coadă sare în livadă
să-i mai vadă la sfadă.

Văzduhul a sfeclit: l-a răzbit gerul;
în uger a-nghețat sloi laptele şi, iacă,
la poartă clanța a lipit de mînă fierul;
pocneşte ca pistolul orice cracă-n promoroacă.

Găinile s-au cocoțat în creasta cotețului
(pesemne au somnorit mai timpuriu, cu frigu');
cocoşul, pălmuind aplaudări de àripi,
dezmorțeşte, cu întîrziere, cucurigu.

Ehei!...
Tu stai la geamul scris de ger, cu dalbe flori de prun,

uitat de vremuri, într-o fundătură de cătun,
visînd livezi de primăvară; scrijelind poetica ta artă,
schimbînd Soractele pe gluga de posomorît Carpat,
bei aromire dulce din ulcele de pămînt, în abur fumegat
de țuică fiartă,
în vreme ce brusc, prelungite țipete de agonie
cristalinele văzduhuri ascuțit străbat,
din porcul pentru mîntuire îmbuibat,
spre cinstea Sfîntului Ignat,
pe cînd în spațiu se pornesc, cu-adevărat
miraculoase radiosemnalizări, ducînd spre infinit
vestiri în sacadat mesaj iluminat.

CIMITIR

La marginea satului mort în tîrziu,
numai cimitirul e viu,
cu salcîmi negri legănați de vînt.
Aicea sînt,
aicea sînt pentru tine,
aicea pentru tot ce nu mai vine.
Noapte bună vouă, pentru că nimeni nu vă mai spune
noapte bună!
Noapte bună — subt o nouă răsărire de lună,
noapte subt crucile care-au căzut,
noapte în tot trecutul netrecut,
la marginea satului — sau la marginea lumii,
în haina de urs a humii,
în cîntecul liniștitor de stele,
în somnul de subt lespezile grele,
în așteptarea unei învieri ce nu mai vine,
nici pentru tine,
nici pentru mine.

PĂMÎNT RĂU

Pămîntul rău, de pluguri sleit,
nu se învredniceşte să înveselească înverzire.
Ca un suflet negru, zadarnic răscolit,
sterp tuturor îndemnurilor de rodire.

Totuşi, în adîncimea ţărinei împietrite,
pămîntul cel rău poartă o comoară domnească,
şi în nopţi grele, sufletelor rătăcite,
cu flori de flacări vrea s-o vestească.

STROFE DE PRIMĂVARĂ

Vezi soarele prin arbori? O inimă prin coaste...
Azi ramurile albe de floare, par ciolane
dintr-un schelet. Pădurea, învingătoare oaste,
amenință cu lăncii grădinile dușmane.

N-au fost în niciodată atîtea viorele
ca liniștea din bruma albastru înnoptată,
și-n ochii tăi undirea din bunurile rele
nu s-a ascuns asemeni, în cea din urmă dată?

Mă mîngîie tu, noapte, cu luna sînul rece.
Înfiorări cernite doreau din nou lumină
în nemișcarea vieții prin care totul trece,
cînd cerul e în suflet și inima-n grădină.

PE UN ŢĂRM

Se-avîntă porumbeii sălbatici de pe stîncă,
înconjurînd prin nouri singurătăţi pustii,
pierind apoi în cerul nădit cu zare-adîncă,
din care se nasc ritmuri şi cad în veşnicii.

Ai fost pe scoici purtată de cea mai albă spumă,
mînată de vînt verde, pluteai pe flori de crin,
cai negri băteau apa cu àripi de delfin,
şi valurile care nechează ţi-au fost mumă.

Dar cînd în frumuseţe zîmbeai amăgitoare,
vrînd să te prind — tu iară te-ai cufundat în mare.

CÎNTECUL ÎN SEARĂ

Din două lespezi apa lăcrămează,
apoi într-un fior de-argint e verde,
pe pajişte înaintează
şi printre florile albastre se tot pierde.
Pădurea fumegă în seară
cînd miriştile ard departe
şi luna roşie o să apară.

Un fluier cîntă-n apă dorurile moarte,
un înger cîntă-n ceruri o vioară,
un altul cîntă fără carte.

DRUM PIERDUT

Romula

Între povîrnișuri repezi de tărîm năruit,
negre ziduri căzuseră-n ape de lună;
tropotul calului deștepta drum ce răsună
prin întunericul trist, nesfîrșit.

Ierburi cenușate de pulberea secetelor
năpădeau vetre, altare, morminte;
blestèma străbuna bufniță cuminte,
pentru singurătatea de sfîrșit a lumilor.

Apoi trecu o șoaptă, fîlfîind asupra spinilor.
Și nu era a frunzelor, și nici a vieții...
Albe undiri, răsuflet ceții,
destăinuiau tîrcolul furișat: pînda jivinilor.

Galbenă, luna reintra în pieptul dealului,
comoară ce-n adînc de blèstem se ascunde;
zgîrcit, un cerşetor olog, bătrîn ca vremea, din de cine
ştie unde,
se îndrepta spre han;
şi, văicărindu-se, mai stăruia să schimbe pe ciocanul
de rachiu un ban
tocit, din care vremea a mîncat efigia cezarului.

Doar chipul din aramă rămăsese viu.

CÎNTECUL NEMĂRGINIT

În talpa mormîntului,
din noaptea pămîntului,
argint șters, sună smerit
greierele ostenit...
Sună lin, ca o tăcere
dintr-o veșnică durere...
Și tot ceru-i colb de stele,
scăpărînd cu focuri grele,
necuprins peste pustie,
peste vremea prea tîrzie...

SĂRBĂTOAREA

O noapte de catifea. În odaia de suferinţă, pe un scaun, bătrînul cu barba albă şi obraz de ceară. În pat, un tînăr cu obrajii mere rumene de friguri. Deasupra, icoana unei mame zîmbind din cadrul vechi, aurit. Se aud clopote. Lumina, micşorată şi ferită de ochii tînărului, care nu mai vreau lumină, joacă în avînturi întrerupte. Tînărul ţine ochii închişi; — şoapta bătrînului a crescut în rugăciune, fiindcă îi e teamă de fiecare nemişcare a suferindului.

TATĂL

Doamne, în primăvara asta cînd înviază fiul tău,
şi nopţile sînt albastre ca un liliac înflorit,
dă sănătate fiului meu!

FIUL

Te rogi, tată? E semn că mi-e
tare rău...

Tu care nu crezi!

TATĂL

(mințind)

Credeam că dormi...

FIUL

(cu gîndul altei primăveri)

Oare cocorii au venit?

TATĂL

(liniștit)

Nu știu.

FIUL

Fiindcă am auzit noaptea trecută glasuri
în cer.

TATĂL

Atunci poate...

FIUL

Nevăzuți, ca o săgeată de fier
în inima zărilor pătrunzînd se văitau atît de dureros

TATĂL

(liniștind gîndul)

Ei au fost. Se reîntorceau cu timpul frumos.

FIUL

(cu același gînd)

Pe subt fereastră oamenii treceau făcînd cu mîinile
apărătoare pentru stele.
Așa ziceam, cînd eram mic, în serile de denii,
la lumînărele.
Tată, m-ai părăsit ieri noapte...

TATĂL

(turburat)

Trebuia să mă reped la farmacie, dar în drum...

FIUL

(știe unde a fost)

De mult chiar tu m-ai învățat să nu mai cred.

TATĂL

M-a oprit în drum biserica. M-am furișat tăcut
pînă la altarul mormînt din flori făcut.
Iartă-mă, poate am greșit înainte ; dacă ai încerca
și tu să te rogi...

FIUL

Să mă rog, cui?

TATĂL

În boala ta...
Iartă-mă!

FIUL

Da, pricep, te-ai rugat să-mi dea viață.

TATĂL

Nu e niciodată prea tîrziu!

FIUL

Știi bine că mîine dimineață,
cînd toată lumea strigă «a înviat!»
eu o să fiu...

TATĂL

Nu, nu-i adevărat!

(Pauză de răsuflete grele.)

TATĂL

(mîngîietor)

În curînd o să-ți fie mai bine, ai să vezi.

FIUL

(amar)

Mi-ai adus de-acolo viață? E zadarnic să crezi.
Doctorul, plecînd, a spus destul de tare:
«Totul e pierdut: se va stinge ca o lumînare».
Mă făceam că dorm, și am auzit de somnul lung.

TATĂL

Gîndurile astea rele vreau să-ți alung.

FIUL

De àltfel, orice bolnav citește pe fața sănătoșilor atît de bine,
și tot ce nu vrei să spui țipă din tine.

TATĂL

Vorbești prea mult, iar obosești. Ascultă pe bătrîn:
mama ta a crezut.

FIUL

Eu vreau să rămîn păgîn.
Frica sfîrșitului nu poate fi pocăință:
nu mai cred în leacuri; cum să cred în credință?
Mă-năbuș.

TATĂL

(deschide fereastra)

(Pauză.)

FIUL

(tot cu ochii închiși)

Afurisită primăvară,
e dulce de îți face greață. Tată, e noapte afară?

TATĂL

E noapte...

FIUL

Dar azi au înflorit, ziceai?

TATĂL

Au înflorit!

FIUL

Nu vreau flori!

TATĂL

Dragul meu!

FIUL

Vreau ceva obișnuit.

(Pauză.)

Va învia mereu, în fiecare primăvară
în sunet de clopot pentru a mie-nouă-sute nu-știu-cîtea oară,
în timp ce din mine numai viermi se vor înălța.

TATĂL

Îți faci singur rău. Nu te mai zbuciuma.
Cealaltă lume... *(Își șterge în ascuns ochii.)*

FIUL

Plîngînd faci glume.
Care cealaltă, cînd nu e nici o lume!
Atît și e prea mult pentru durere.

TATĂL

Încearcă să crezi!

FIUL

Și minciuna îți va da putere? *(Geme.)*
Dacă ar fi cineva, i-ar fi milă și m-ar lăsa să trăiesc,
nu să fiu sfînt, ci om cu păcate.

TATĂL

Mă chinuiesc.

FIUL

E primăvară. — Fiecare fată e o floare
și minte, și rîde, și eu mor.

TATĂL

Și ea odată moare.

FIUL

Odată — e atît de fericit departe de acum...
Închide geamul.

TATĂL

Ai vrut aer.

FIUL

(cu dispreț)

E parfum.
Miroase a tămîie, a religie și a moarte,
bine adie doar doctoriile... a sănătate.

TATĂL

Aici ne-am robit, voind gîndului libertate.

FIUL

Libertate? cu trup țintuit și gînduri legate?
Gîndurile nu dezleagă nimic, uită-te bine: sînt
acum om, și peste cîteva clipe pămînt.

TATĂL

Judeci cu suferința numai, dar dă-ți seamă.

FIUL

Doar simțurile judecă.

TATĂL

Ți-e frig.

FIUL

Mi-e teamă,
noaptea cea dulce mă nelinişteşte.

TATĂL

Vei scăpa.

FIUL

Iartă-mă, dar în minciună răul creşte.

TATĂL

Măcar o dată să ne rugăm la Dumnezeu,
crede în Tatăl de Sus pentru tatăl tău.

FIUL

Să mă rog? Tu m-ai învățat să nu cer iertare
cînd nu sînt vinovat. Cui să mă rog oare?
Celui ce nu e? în cer ocheanu' arată pămînturi-stele,
și pe pămînt nu vedem decît învingătoare rele.
Tu însuți mi-ai dovedit atît de limpede altdată
că nu e.

TATĂL

Dar peste chiar ce nu e?

FIUL

Nu e, tată.
Să cred de frică?... E prea tîrziu
să mai cred în viață cînd mă așteaptă un sicriu...

TATĂL

Boala e grea.

FIUL

Viața e grea. Nimic grav.
Mor judecînd sănătos, tu trăiești cu gîndul bolnav.

TATĂL

Adu-ţi aminte simbolul sufletului răstignit
pentru îmbunarea omenirii.

FIUL

Ai găsit
că sîntem mult mai buni?

TATĂL

Apoi, a înviat ca să ne ispăşească.

FIUL

N-a izbutit; şi ar fi fost mai drept ca noi să
putrezească.
Pentru minune m-aş fi mulţumit cu sufleteşti dovezi.
Sînt oamenii mai buni de-atunci? Răspunde unde-i
vezi.
Şi mari şi mici, şi-n avuţie şi în trudă,
sînt toţi la fel.

TATĂL

Nu. N-au vrut să-l audă.
Chiar eu nu-ncep să înţeleg decît acum:
credinţa e toiag pe care viaţa te sileşte să-l culegi
în drum.

FIUL

Drum scurt. Merg singur. Trebuie să mor.
N-am făcut rău — am vrut binele tuturor,
şi mor acum cînd lumea cîntă că învie.

TATĂL

Taci pentru mine!

FIUL

Viaţa e o porcărie.
Acum nu plînge. Zău, nu plînge. Tu rămîi.

Așa-i dreptatea: am venit în urma ta, și plec întîi.
Arată-mi însă o dreptate dreaptă, atunci cred și eu.
Dreptatea... și pe urmă Dumnezeu.

TATĂL

În infinit, noroiul pămîntesc e stea.

FIUL

Vreau să-mi ții mîna, cînd viața vrea să stea.
Nu flacăra din mine plînge, cărnurile gem.

TATĂL

Judecata ne biciuie adîncă în blestem.
Crezi că te desparți de mine, și ultimele noastre cuvinte
sînt fără inimă.

FIUL

Inima minte...

Tăcere. Deodată se aud iar în noapte chemările plîngătoare... cum, în țîțîni ruginite, s-ar deschide porți de Rai; pe urmă, iar tăcere.

TATĂL

Acum aud și eu stolurile în noaptea blîndă
vestind învierea în primăvară. Din întuneric stăm
la pîndă.
Tu dormi? Pămîntul a înviat!

(Înțelege sfîrșitul.)

Minciună nebună.

Plîngînd se aruncă la picioarele patului. Atunci, pe întîia rază de argint, coboară un înger.

ÎNGERUL

(gînd către copil)

...Nici nu e prea tîrziu; vom face zborul împreună,
pîn' la lună.

CÎNTECUL ÎNTÎIULUI DOMNITOR

Prin aceste împărăţii ce încă nu poartă nume
şi de care numai basmele ştiau,
pomenind cuiburile de pajuri şi adăpostul de bouri,
zidul muntelui ne despărţea de un vis care e lume.

Ieri, slujitorii rătăciţi, istoviţi, însetaţi,
în suişul anevoios prin detunate stînci,
unde ciobanii ştiau palatul fetelor de uriaş,
zăriră subt rădăcinile unor brazi fulgeraţi,
borta unei vizuini de urs, intrarea unei văgăuni adînci.

Vitejii îşi legară pe frunte,
putregai luminos ca stelele, şi înaintară pe brînci subt
munte.

Cu paloşul în dinţi, spre greul pămîntului...
nu trece puţin, ci multă linişte neliniştită,
deodată hohote suie ca din fundul Iadului
şi oamenii noştri se ivesc tîrînd afară,
trăgînd binişor de barbă,
un paşnic bătrîn, alb ca duhul muntelui...
Prin păr îi crescuse iarbă.

Aştepta de veacuri ziua, sau căutase adăpost trecător?
Ochii lui erau limpezi ca pietrele în apă,
barba însă îi atîrna de doi coţi,
la fel cu putredul caier pe brazii morţi.

Ridicînd braţul, părea că ne deschide prin aer
calea nevăzută prin care pînă aici am răzbit,
nu ne puteam înţelege decît prin semne,
şi parcă nici nu trebuia decît atît...
că ochii lui se închiseră ca florile spre noapte.

A fost un mort ce s-a sculat, să ne arate drumul vieţii,
şopteau călăuzele tîrîndu-l înapoi în vizuină
şi astupînd intrarea cu bolovani uriaşi.
Astfel ca nimeni să nu-i mai tulbure viaţa sau moartea.
Dar semnul galbenei lui mîini,
trecut prin aer ca o floare cosită,
a arătat, sau a deschis, trecătoare prin munte.
De aici pămînturile noi se ivesc:
nu zadarnic Pustnicul a fost scos,

din fruntea muntelui, ca un gînd bătrîn.
Mai sus nici nu ne putea sui, la ceruri.

Și în dorita coborîre, iată, zarea lărgește priveliștea,
se aud în vale clopote: turme și biserici.
Prin cernirea înnoptării se înmulțesc scînteioase vetre
înstelînd viața unei omeniri necunoscute.

Toate luminile pîlpîie, ca într-o biserică, în necuprins.

Fiul de Domn îngenunchiază, și înfige în spinarea de balaur a muntelui, spada cavalerească, al cărei mîner seamănă cu o cruce.

ÎNMORMÎNTAREA FECIORULUI DE DOMN

Alaiul curge din mînăstire. Groparii au ridicat lespedea pragului unde au adîncit loc de odihnă în veşnicie. Ostaşii poartă arcuri frînte. Surorile ţin în mîini mănunchiuri de flori. Călugării duc prapuri aplecate. Clopotele par că-ncetează plîns ce istoveşte. Jeluitorii au îngenunchiat lîngă racla descoperită; nu se-aude decît cădelniţa bătînd în văzduh nori de mireasmă. Apoi:

CĂLUGĂRUL

Din ţărînă plămădit, desfă-te ţărînă.

SORA

Te-am ţinut pînă-n clipa din urmă de mînă,
şi cînd ţi s-a încleştat mîna, erai plecat...

ÎNTÎIA BOCITOARE

Scoală-te, fecior de împărat,
ia-ţi armele şi porneşte la vînătoare,

ia-ți calul și avîntă-te călare,
veșmîntat în aur și fier.

CĂLUGĂRUL

Trup, pogoară-n pămînt; suflete, suie la cer.

BĂTRÎNUL

Moarte tînără, mă obosești de viață.

COPILUL

De ce e azi de aur la față?
De ce nu rîde? De ce nu-mi vorbește?
De ce doarme? De ce nu mă mai iubește?

ÎNTÎIA BOCITOARE

Scoală-te, fecior de împărat,
uite, au venit zorile, și-au înnoptat,
au venit nopțile, și ne-au albit,
de ce singur dormi în patul înflorit?

A DOUA BOCITOARE

Cornul tău n-o să mai vuiască,
șoimul tău n-o să mai rotească,
armele tale au să ruginească;
scoală-te, fecior de viță domnească!

SORA

Năframă, năframă cu lacrimi de sînge...

BĂTRÎNA

Durere, ce numai în afundul inimii plînge.

BĂTRÎNUL

Carte rămasă deschisă la fila necititului scris.

CĂLUGĂRUL

Adevăr treaz: ești numai somn fără vis.

SORA

Pasări, la ce mai cîntați? flori, cui înfloriți?

BĂTRÎNUL

Părinți, la ce zămisliți? copii, de ce mai iubiți?
Tot ce e trecător ne amăgește veșnic,
tot ce e veșnic se dovedește trecător.

CĂLUGĂRII

Veșnică pomenire fiului de domnitor,
dezlegat fie de păcate nevrute și negîndite,
iertat de ispite neträite,
încununat cu coroana nepurtată,
cinstit întru mărire neîntinată,
primit falnic în palatul ceresc.

SORA

De-acum numai în ce-ai fost te găsesc.
Întîi, în fiecare cuvînt se stinge glasul tău...
Întîi, în fiecare lumină se șterge chipul tău...
Dar uitarea nu mîngîie, ci dăinuie aprigă durere,
gîndul e vitreg mormînt, care,-n a vremii tăcere,
aduce putrezirea amintirilor și simțirilor,
din pragul palatelor pînă în tihna mînăstirilor...
Unde să te mai păstrez, gînd curat și viu?
Glasul tău vreau zadarnic să-l țiu,
chipul tău am să-l chem în zadar,
din durerea mea făcîndu-ți altar.

POPORUL

Numai cînd e doborît stejarul, îi prețuim înălțimea,
numai pieirea măsoară mărimea,
numai nemișcarea întrece avîntul.

CĂLUGĂRUL

Pămînt ai fost, primească-te pămîntul.

BĂTRÎNA

(aprig apărîndu-l)

N-a fost pămînt, ci zîmbet de bunătate!
Pămîntul e hain, pe cînd tinereţea era o dreptate;
pămîntul e negru, pămîntul e blestemat;
a fost sîngele meu cel curat,
a fost lumina mea; — pămîntul e noapte fără lumină.

COPILUL

(către un compătimitor care se apleacă, încercînd mîngîietor să-l sărute)

Tu să nu te apropii! Numai el mă alină,
numai el are dreptul să mă sărute,
doar nu-mi poate purta, la fără vină, mînie;
am fost totdeauna cuminte,
şi mie, nu-mi cer,
pentru mine,
decît dreptul meu la sărutările lui.

ÎNTÎIA BOCITOARE

(îndătinînd cîntecul destrămat)

Singur ai pornit în pustietatea drumului,
cu norocul frînt, ca o lance frîntă.

POPORUL

(ca pentru el)

Abia cînd nu mai auzi, lumea te cîntă.

SORA

Suflet iubit, cum te înduri să ne despărţim?

CĂLUGĂRUL

Tu, care ne-ai dat viaţă ca să murim,
vino, primeşte-ţi pe drumeţul ce-ţi va fi iubit.

Întîmpinîndu-l cu primirea cuvenită unui drept
pe care l-ai nedreptățit.

A DOUA BOCITOARE

În drumul sorilor și-al primăverilor,
mergi fără durere;
că ne-ai lăsat pradă tuturor durerilor.

CĂLUGĂRUL

Atotputernice, dezleagă de acum pe robul tău!
Din tot ce e bine și tot ce e rău,
alege sufletul, — sămînță de aur neîntinat, —
răsplată dîndu-i, pentru tot ce ne-ai luat.

Steagurile se apleacă mai tare, racla se închide, ridicată pe umeri, apoi pogorîtă, în vreme cît:

BOCITOARELE
(urmează)

De ce-ai plecat pe calea frîntă,
unde focul nu arde, și pasărea nu cîntă?
unde floarea nu înflorește, și soare nu răsare?

BĂTRÎNA
(înălțînd priviri uscate)

Eu de ce trăiesc, el de ce moare?

CĂLUGĂRUL
(azvîrlind întîiul bulgăr)

Poartă-ți ușor pămîntul peste care-ai trecut!

COPILUL

De ce-i aruncați pietre? Ce v-a făcut?
Am să-i spun cum îl iubiți, cînd o să se deștepte!

UN OM

Nedreptăţirea morţii e din totdeauna.
Cine s-o îndrepte?...

Clopotele bat pentru sfîrşitul sfîrşitului.

MÎNĂSTIREA DIN ADÎNC

Sînt sute și sute de ani, de atunci.
În țara umbrită de codrii sălbatici,
pe òstrovul lacului verde și rece,
se-nălța mînăstirea domnească.

Scăpărau crucile în soare.
Fumul tămîiei despletea razele ferestrelor:
și monahii cîntau,
cînd bolțile îngînînd rugăciunea, cîntau...

Și clopote sunau, răsunau...
clocotea de vuiet cuprinsul;
sălciile vălureau frunzătura
legănînd peste-ntinsul ținut
zvon de cucernică slavă.

În lume se dusese vestea
unui potir făcător de minuni.
Veneau să aline setea sufletului, sărutîndu-l,
iobagi în trenţe, ologi în cîrji,
tîrgoveţi în butci, boieri în zale de sîrmă,
îndemnaţi de chemarea clopotelor stăruitoare
ce îi călăuzea din depărtări spre izbăvire,
cu glasuri înalte şi glasuri grele.

Altarul se îmbogăţea zi de zi,
danii alipeau trupuri de moşie cu trupuri de robi;
icoanele căpătau cercei, salbe şi mîini de aur.
Însă clopotele sunau neîndestulate,
înălţînd gura spre cer şi aplecîndu-se,
parc-ar fi vrut să-ngenunchie sunînd.

Clocotea şi vuia cuprinsul.
Credincioşii tîrîndu-se îngenunchiaţi pe lespezi,
cei neîncăpuţi, sărutînd numai porţile,
cei neajunşi, făcînd mătănii din lotcile cătrănite,
înmuind trei degete în valuri, pentru cruce,
şi rupînd mlădiţe din sălciile căzătoare...

Clopote sunau, răsunau.
Clocotea de vuiet cuprinsul,
sălciile unduiau tremurate,
cînd creştea peste-ntinsul ţinut

zvon de cucernică slavă,
arcane în tremur cercuind depărtarea.

Astfel a fost pînă ce-n fruntea cuvioșilor
ajunse păstor stareţul roşu...
Cum s-a ivit, nici o pomenire nu spune,
dar faptele din vechime trebuie crezute.
Clopotele au sunat atunci într-o dungă,
iar luntrea cu care a fost venit el, a străpuns
pe luciul lacului o a doua mînăstire,
ce se vedea totdeauna răsturnată în ape,
în totul aidoma celei din òstrov,
ncît chiar zborul raţelor o ocolea...

De-atunci, mai mult decît suflete, se numărară bogățiile

Peşti grași ca porcii, păuni înstelaţi,
vînat de munte (cred că nu şi ţapi),
raci cu sutele, și pasări de baltă,
miei fripţi în cojoc, și dropii împănate,
împovărară masa din arhontărie.
Vinul din buţi își țesuse zadarnic,
pentru veac, o cămașă feciorelnică, în care
să ascunză, dulce, soarele și rubinul.

În beciuri luminate de policandre,
bencheturirea lega zile de săptămîni...

abia răzbătînd acolo, în suspine,
rugăciunile aramei deznădăjduite.

Clopotele sunau, răsunau...
bolţile vuiau tînguire înăbuşită
pînă în hrube, unde lăcrămează umezeala,
întorcînd zvon cucernic de slavă.

Fraţii jucau cu poalele sumese-n brîu.
Pelinul seca din clondire dulce-amar.
Lumina candelelor se clătea neliniştită,
iar netrebnicii cuvioşi cîntau de lume
(pe tot genunchiul cu cîte-o păcătoasă,
necătînd nicicum s-o pocăiască,
ci dimpotrivă, viclene plănuiri
scăpărau în ochii fiecăruia...
deşì vechile cărţi osîndesc îndeajuns preacurvia)

Stareţul roşu, în capătul mesei,
ridìcă, pentru diavolească închinare,
potirul sfintei cuminecături.
(Nu se cade a fi amintită clipa spurcată,
cele rostite rămîie veşnic uitate.)
Dar muierea pe care o îndemna în şoaptă
să devină astfel mireasa «celui ucis de toacă»,
i-a smuls potirul şi, alergînd pe trepte,
grăbi cu odorul neprihănit spre lumină,

unde, din ce în ce mai tare, clopotele
sunau, răsunau, neluate în seamă
de cei împleticiți, clătinați, îndîrjiți,
stăruitori să prindă răzvrătita,
prin beciuri și cămări săpate subt ostròv,
unde ținuseră negrul sobor.

În vreme ce Roșcovanul făgăduia răgușit
întîietatea în răzbunare cui o va prinde,
și aceeași răsplată celorlalți ajutători.

Ca un stol de corbi sfredelind vijelia
se reped cîinii îmbrăcați în strai de întuneric,
fugărind-o pînă la țărmul lacului,
unde ea alunecă în leagănul valului,
după ce, ca să-l scape din nelegiuire,
a azvîrlit cît mai departe potirul,
și Sfintele Daruri pieriră, rază în genuni...

Stol iernatic de pradă,
blestemătorii speriați împovărează malul
cu vorbe grele, în gălăgioasă larmă...
Dar țărmurile în uruitură zguduite tresaltă,
iar din cer, peste turle, bici de foc
plesnește gura clopotelor nefolositoare...
și liniște adîncă oprește bătăile.

— «Fii tu de-acum împărtăşania noastră!»
zice acel care a smuls muierea din valuri,
şi întinde rît buzele cu lăcomie
spre trupul din care sufletul ca o pasăre a zburat.
Dar cuvintelor răspunde hohotul cerului...
Cerul îşi deschise braţele de foc...
Pumn de lumină doboară crucea mult strîmbată,
crucea din fruntea mînăstirii.
Cerul se întunecă zuruind piatra,
scînteind încins, de foc mîniat.
Întreg ostròvul se cutremură îndîrjit,
clopotele prăbuşindu-se cu hohote,
în urletul mare din năprasnica furtună.

Ropotesc revărsări potopite de apă,
căzute din cer, suite din lac,
fulgere se deapănă în jurul despicatelor turle,
totul e noapte, ţipă toată firea,
înecul suie, pămîntul coboară.
Zidurile îşi surpă veacurile, desfăcute, sparte,
şi se răstoarnă, şi se scufundă,
în timp ce pe ceruri fuga norilor
duce legioane de vedenii osîndite.

....

Lacul de-atunci nu mai are ostròv,
şi toţi pescarii îl ştiu fără fund...
rar vîntul îi mai încruntă luciul,
în care senin oglindeşte numai bolta cerului.

Dar în unele nopți, buhaii de baltă,
pustnici ai singurătăților moarte,
în chiliile mîlului cleios,
gem, chemînd pocăire nedobîndită,
din încătușarea pentru care nu mai e ispășire...
cînd peste valuri luna arată amintirea potirului,
iar florile nuferilor plutesc, albe candele.

CUPRINS

LÎNGĂ PĂMÎNT

POVESTEA DIN SAT

DRUMUL SPRE STELE

Redactor responsabil: GHEORGHE PIENESCU
Tehnoredactor: AUREL BUCUR

Dat la cules 08.05.1967. Bun de tipar 23.02.1968. Apărut 1968.
Tiraj 7180 ex. 1/1 legate.
Hîrtie tipar înalt tip A de 80 g/m².
Format: 500×800/16.
Coli ed. 3,81. Coli tipar 13.
A. nr. 20772/1967. C.Z. pentru bibliotecile mari și mici 859-0.

Intreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918".
Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97, București.
Republica Socialistă România
Comanda nr. 411.